

ŽELEZAR

IESENICE, 5. septembra 1964

ŠT. 36/VI.

Proizvajali bomo novo kvaliteto jeklo

Na zadnjem zasedanju je sprejel delavski svet železarne med drugim tudi sklep o odkupu licence za proizvodnjo nove vrste kvalitetnega jekla, ki ga bomo lahko proizvajali v obliki rebrastega betonskega železa ali pa kot vlečeno žico.

To jeklo ima visok odstotek mangana in silicija ter ga lahko brez težav proizvajamo v SM ali električni peči, ker ne zahteva nizke vsebnosti žvepla in fosforja. Valjanje tega jekla je treba izvajati po posebnem postopku, ki pa v naših valjarnah ne bo povzročal težav.

Rebrasto betonsko železo te kvalitete predstavlja visokovreden proizvod, ki je danes na našem tržišču zelo iskan. Preiskave vzorcev tega jekla v Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani so pokazale, da so njegove mehanske lastnosti izvrstne in daleč prekašajo najboljše vrste betonskega železa, normiranega po JUS C. K6.020.

V obliki vlečene žice doseže to jeklo zelo dobre mehanske lastnosti, ki se že približujejo lastnostim patentirane žice. Vendar je pri tem važno, da doseže te mehanske lastnosti brez patentiranja ali druge toplotne obdelave, kar je v primerjavi s patentirano žico cenejše. To jeklo bodo kot vlečeno žico lahko uporabljali za prednapeti beton v manjših zgradbah, pragovih in podobno, torej tam, kjer niso postavljene previsoke zahteve z ozirom na mehanske lastnosti, vendar morajo sedaj uporabljati patentirano žico. Brez dvoma bo pomenila osvojitve proizvodnje tega jekla določeno sprostitev zmogljivosti za patentiranje in s tem bomo imeli možnost za povečanje proizvodnje patentirane žice.

Iz vseh teh razlogov pomeni sklep DS o odkupu licence za proizvodnjo tega jekla pomemben korak naprej pri osvajanju proizvodnje kvalitetnih vrst jekla.

K.

Naši livarji so letos izdelali že preko 400 ton odlitkov za nove valjarne Bela. Trenutno imajo v delu ogrodje vozička za prevoz ingotov in je delo zelo komplicirano. Več o tem preberite v posebnem članku na 4. strani

DE žebljarna

Predlog delavskemu stvetu železarne

obravnavali problematiko osebnih dohodkov ter razdeljevanje sredstev iz sredstev stimulacije za izvoz.

Na zasedanju delavskega sveta delovne enote žebljarne so

Obratovodja žebljarne je delavskega sveta železarne najprej seznanil člane delavskega sveta delovne enote z vzroki zaostajanja v povprečni višini osebnih dohodkov v primerjavi z drugimi proizvodnimi in celo neproizvodnimi enotami. Vzrok je treba iskati v tem, ker je bil že lani uveden stimulacijski dodatek za doseganje oziroma presežanje plana nad 85 %. Seveda je ta dodatek dosegel svoj namen le v enotah, ki so ga dobile po sklepu

Na osnovi razprave o tem

vprišljanju je delavski svet delovne enote sprejel naslednje sklepe:

— Delavski svet delovne enote žebljarne meni, da ni pravilno in pravično stališče delavskega sveta železarne, da delovne enote žebljarna, cevarna in elektrooddelek niso bile upoštevane pri stimulacijskem dodatku za doseganje in presežanje plana nad 85 %. Delavski svet delovne enote predlaga delavskemu svetu železarne, da omenjene delovne enote vključi v ta sistem in jim omogoči dodatek z veljavnostjo za drugo polletje, od 1. julija 1964. Le tako bi bili pravično urejeni odnosi med posameznimi delovnimi enotami.

V zvezi z drugo točko dnevnega reda je tovariš obratovodja seznanil člane delavskega sveta delovne enote z namenom stimuliranja proizvodnje za izvoz v višini 5 % osebnih dohodkov. Vzrok stimuliranja je v tem, ker so obrati, ki izvažajo svoje izdelke, v zaostanku s proizvodnjo v količini in pri dobavnih rokih. Železarna mora po drug strani realizirati devizna sredstva, ki so ji potrebna za nabavo reprodukcijskega materiala. Zaradi tega je delavski svet železarne sprejel sklep o dodatnem stimulirajočem proizvodnje za izvoz. Na osnovi tega sklepa je po izračunu za julij kolektiv žebljarne dobil 178.555 dinarjev več osebnega dohodka, ki ga je treba razdeliti. V zvezi s tem je delavski svet delovne enote žebljarna sprejel naslednji sklep:

— Sredstva v višini 178.555 dinarjev je treba razdeliti tako, da bo vzpodbudno vplivalo na tista delovna

DRUGA GOSPODARSKO-POLITIČNA KONFERENCA

Posebna komisija je predložila delavskemu svetu za ključke druge gospodarsko-politične konference, katere je le-ta sprejel v celoti in brez pripomb. S sklepi druge gospodarsko-politične konference, ki so sedaj tudi sklepi delavskega sveta železarne, smo naše bralce seznanili že v eni prejšnjih števil »Železarja«.

(Dalje na 2. strani)

3. REDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Za prvo četrtletje v letu 1965 ne bomo sprejemali naročil

Na 3. redni seji dne 28.8.1964 je delavski svet železarne razpravljal predvsem o polletnem finančnem poročilu in o predlogu sklepov druge gospodarsko-politične konference. Poleg tega pa so kot vedno člani razpravljali še o poročilu upravnega odbora o njegovem delu med zadnjima sejama, o poročilih komisij in njihovih predlogih za reševanje tekočih problemov ter pregledali, kako so izpolnjeni sklepi prejšnjega zasedanja.

POLLETNO FINANČNO POROČILO

Polletno finančno poročilo kaže letos v primerjavi z lanskim prvim polletjem boljše rezultate zlasti v znižanju proizvodnih stroškov in povečanju realizacije oziroma v izpolnjevanju finančnega plana. Takšni rezultati so delno doseženi zaradi boljšega prizadevanja kolektiva in tudi zaradi spremenjenih instrumentov. Po temeljiti razpravi o tem poročilu je

delavski svet sprejel nekaj sklepov:

1. Delovnim enotam priporočila delavski svet, da polletno finančno poročilo temeljito obdelajo, predvsem pa proizvodno problematiko, izpolnjevanje proizvodnega plana in izpolnjevanje kvalitetnega sortimenta.

2. Delovne enote naj do konca leta posvetijo še večjo skrb znižanju proizvodnih stroškov.

3. Delovne enote naj vsklajujejo remonte s proizvod-

nim programom predvsem z namenom, da bo proizvodnja nemotena.

4. Uprava podjetja in odgovorne službe morajo posebno skrb posvetiti materialni, da bi omogočili boljše poslovanje, uredili kadrovske probleme in probleme nagrajevanja.

5. Slaba točka polletnega poročila so veliki zaostanki pri naročilih, ki dosegajo že skoraj dvomesečno proizvodnjo. Zato je delavski svet potrdil predlog uprave in sklenil, da za leto 1965 sklenemo pogodbe le za 75 % proizvodnih zmogljivosti. To nam bo omogočilo, da v prvem polletju izdobavimo vse zaostanke, če pa bo ostalo kaj prostih zmogljivosti, bi delali po zaključenih naročilih za drugo četrtletje in

bi potem ob polletju naknadno zaključili naročila do konca leta. Delavski svet se je tudi strinjal, da uprava naše kupce že sedaj seznani z odločitvijo, da za prvo četrtletje prihodnjega leta ne bomo sprejemali naročil.

(Dalje na 2. strani)

Za prvo četrtletje prihodnjega leta ne bomo sprejemali naročil

(Nadaljevanje s 1. strani)

POROČILO KOMISIJE ZA SPREMLJANJE STATUTA

Komisija za spremljanje statuta je delavskemu svetu poročala o priporočilih, predlogih in mnenjih Skupščine občine Jesenice o našem statutu. Obenem je delavskemu svetu predložila, katera priporočila naj bi upoštevali, katera ne in zakaj ne. Na te predloge komisije je delavski svet potrdil naslednje spremembe oziroma dopolnitve statuta:

1. V členu 56, točka 14, naj se doda nov odstavek naslednje vsebine:

»Delavski svet delovne enote je dolžan ustanoviti obračunsko enoto, če to zahteva zbor delovne enote ali večina članov delovne skupnosti predvidene obračunske enote.«

2. Zaradi primernejšega izraza naj se v tretjem odstavku člena 116, kjer se govori o upravnih komisijah, črta besedica »upravne«.

3. V vsem statutu železarne naj se zamenja zaradi enotnosti v izražanju izraz »obrat« za izraz »delovna enota«.

Poleg tega je delavski svet zadolžil komisijo, da sporoči skupščini občine, zakaj ni upošteval ostalih pripomb. Pripomb ni veliko in so vse takšne, da bistveno ne bi spremenile vsebine našega statuta.

Na podlagi teh sprememb in dopolnitev ter sprememb, ki jih je delavski svet sprejel, ko je sprejemal statut, naj se izdela prečiščen tekst statuta in naj se pošlje v dveh izvodih občinski skupščini ter da v tisk v primeren žepnem formatu za vse člane delovne skupnosti železarne.

Na poročilo komisije o izvajanju statuta in na podlagi njenih predlogov pa je delavski svet sprejel še naslednje sklepe:

1. Uprava podjetja naj v mesecu septembru predloži upravnemu odboru program prilagajanja pravilnikov in poslovnikov s točno določenimi nalogami izvajalca in roki izpolnitve.

2. Prav tako naj uprava izdela program organizacijskih sprememb, ki jih statut predvideva in naj tudi določi izvajalca in roke.

3. Tudi za prilagajanje ostalega sistema organizacije kot je prehod na skrajšani delovni čas, delitev dohodka po delovnih enotah in podobno, je uprava dolžna določiti izvajalce in roke.

4. Postopek za sprejemanje samoupravnih aktov in organizacijskih sprememb gre preko področnih komisij, komisija za spremljanje statuta pa je dolžna ugotoviti, če je vse to prilagojeno statutu.

5. Delavski svet je pooblaščen. Obenem je odobril, stil komisijo za spremljanje statuta, da izda začasna navodila za delo delavskih svetov delovnih enot in njihovih komisij.

6. Člen 204 našega statuta delavski svet tolmači tako, da so do dodatnega dopusta upravičeni tudi nekategorizirani in nepriznani invalidi (invalidi od rojstva, zaradi bolezni in podobno) analogno s priznanimi in kategoriziranimi invalidi, ker tudi delajo pod težjimi pogoji zdravi sodelavci.

POROČILO KOMISIJE ZA GOSPODARSTVO IN OSNOVNA SREDSTVA

Na podlagi poročila in predlogov komisije za gospodarstvo in osnovna sredstva je delavski svet sprejel vrsto sklepov, med drugimi tudi naslednje:

1. Gostinski enoti Železar je odobril 2 milijona dinarjev za končno opremo samega doma »Sava« in za oplesk vile »Štekar«.

2. Odobril je, da se na Skupščino občine Jesenice prenese parcela (njiva za gimnazijo) proti določeni odkodnini, ker bo občina to parcelo potrebovala za gradnjo stanovanjskih objektov, skladno z urbanističnim načrtom.

3. Po zakonu o poslovanju s tujino ne moremo več najemati IBM strojev. Zato je delavski svet odobril, da te stroje — sedanjih 15 strojev — odkupimo po sedanji vrednosti, ki znaša še 79.162 US

da za strojno računski oddelek nabavimo stroj za ločenje karbonskega od navadnega papirja (tabel). Stroj bo firme »Fimafold« in bo stal 475.000 lir.

4. Delavski svet je odobril, da železarna odkupi licenco za izdelavo finozrnatih SiMn jekel po patentu dr. Matuschka in Morinija. Odkup je izredno ugoden, saj avtorja zahtevata samo 20.000 švicarskih frankov, kar znese 3 milijone 430.000 dinarjev in je plačljivo v treh obrokih. Več o tem berite v posebnem članku.

POROČILO KOMISIJE ZA ORGANIZACIJO, STORILNOST IN NAGRAJEVANJE

Komisija za organizacijo, storilnost in nagrajevanje je na tej seji delavskega sveta imela zelo obširno poročilo. Na podlagi njenega poročila in predlogov je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Priznavanje stimulacijskega dodatka za izpolnjevanje plana nad 85 % se razširi na vse proizvodne delovne enote, razen na livarno, ki pa že ima stimulacijski dodatek za investicijska dela. Ta ukrep velja od 1. 8. 1964 dalje.

2. Stimulacija za izvoz pripada samo delovnim enotam, ki neposredno odpremljajo izdelke za izvoz, ne pa tudi enotam, katerih polizdelek je v končni fazi namenjen za izvoz. Delavski svet je prav tako določil,

kako se sredstva za to stimulacijo formirajo in kako se delijo.

3. Žični valjarni je delavski svet priznal za dodatno delo pri prebiranju in rezanju nabavljenega vložka iz železarne Sisak za vsako naduro opravljenega takega dela 456 dinarjev brutto osebnega dohodka, oziroma 349 din brutto osebnega dohodka za normalno uro. Na podlagi dokumentiranih ur pri mesečnem obračunu bodo tej delovni enoti priznana dodatna sredstva pri formiranju.

4. Za žilindrne zidake je delavski svet določil nove cene in sicer za votlake namesto 88 din 93 din, za opeko normalne oblike namesto 11 din 12 dinarjev.

5. Delavski svet je odobril nove cene po enoti izdelka za nekatere nove vrste elektrod.

6. Ker delovna enota odprema Javornik ne obstoja več in je vključena v valjarne oziroma upravne službe, je delavski svet odobril, da se pri formiranju mase osebnih dohodkov prenesejo sredstva odpreme Javornik na naslednje enote:

profilne valjarne	1,81 %
valjarna 2400	6,41 %
valjarna 1300	3,45 %
upravne službe	1,01 %

Ta prenos velja od 1. 8. 1964 dalje, ko je prenehala obstojati samostojna delovna enota odprema Javornik.

7. Delavski svet je sprejel in potrdil pravilnik o priznavanju in izplačevanju nagrad z veljavnostjo od 1. 9. 1964 dalje. Novi pravilnik se od sedanjega ne razlikuje mnogo, določene so le večje nagrade.

8. Za plačevanje kadra, ki se pričuje za delovna mesta direktno v proizvodnji in je do sedaj njihovo plačevanje bremenilo maso osebnih dohodkov enote, je delavski svet naročil, da je treba do konca leta pripraviti celotno problematiko. Za pereče primere kot je na primer pričevanje žičarjev, žebjarjev, izdelovalcev vzmeti in podobno, pa je treba predlog za nagrajevanje pripraviti že do prihodnjega zasedanja.

9. Že na prejšnji seji je delavski svet odobril dodatna sredstva pri formiranju mase osebnih dohodkov v primerih izpada električnega toka ali pomanjkanja vode. Na tej seji pa je dodatno odobril profilnim valjarnam, zaradi specifičnosti njihovega dela in odvisnosti od stanja vode, da se ji nadomesti osebni dohodek za toliko ur, kolikor presegajo mesečni zastoji zaradi pomanjkanja vode 24 ur, vendar le v višini 80 % polnega osebnega dohodka.

10. Delavski svet je odobril, da spadajo mazači v železarni v vzdrževalno službo, razen mazačev v elektroenergiji, na prometnem oddelku, plinskih generatorjih in valjarniških prog.

11. Delavski svet je odobril, da se projektivni biro osamosvoji kot samostojna gospodarska organizacija ter naročil, da se v tem smislu pripravi vse potrebno za registracijo te organizacije in da ustrezno popravimo tudi statut železarne.

POROČILO KOMISIJE ZA PROSNJE IN PRITOŽBE

Komisija za prosnje in pritožbe je poročala delavskemu svetu o prošnjah oziroma pritožbah petih sodelavcev. Ker so večinoma bile prošnje za rešitev stanovanjskega problema, je komisija predlagala takšne rešitve kot je bilo stališče stanovanjske komisije. Komisija meni, da ne bi bilo prav, da sedaj ona postane nekakšna super stanovanjska komisija, zato tudi takšno stališče. O rešitvah na tem mestu ne bomo poročali, ker bodo prosilci oziroma tisti, ki so se pritožili, itak posebej obveščeni.

Predlog delavskemu svetu železarne

(Nadaljevanje s 1. strani)

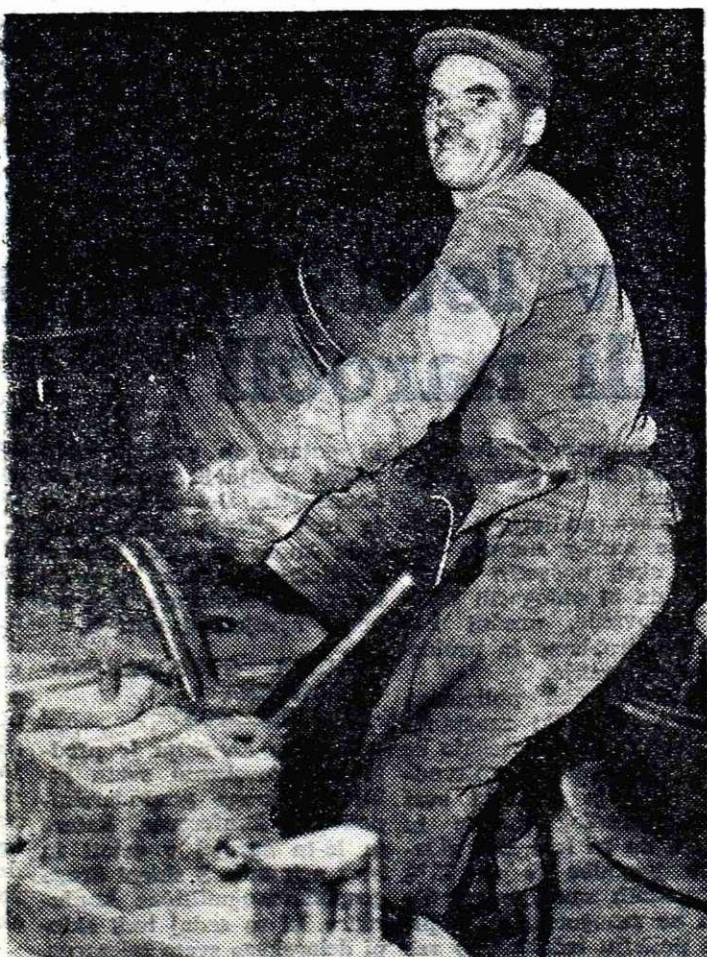
mesta ter ljudi, od katerih je v največji meri odvisno izpolnjevanje obveznosti pri izvozu izdelkov. Dodatni osebni dohodek je treba izplačati na osnovi prizadevanja posameznikov in na osnovi vložnega dela. O tej razdelitvi je treba razpravljati vsak mesec posebej in potrditi izračun razdeljevanja dodatnih osebnih dohodkov v višini 5000 din. Za julij so bila sredstva razdeljena takole: razkladalci 30 dinarjev od dejanske tone, navijalci 24 dinarjev od dejanske tone, delavci pri bodeči žici po posebni tabeli, žebjarji 25 dinarjev od obračunske tone. Na ta način je bilo razdeljenih 163.479 dinarjev, ostanek 15.076 dinarjev pa predstavlja rezervni sklad za avgust.

Rok Globočnik

ZAHVALA

Ob odhodu v zasluženi pokoj se še enkrat prav pri srčno zahvaljujem za pozornost in darila, katera sem prejela od sodelavcev iz elektrodne oddelka.

Tončna Jakeljnova
Kranjska gora 109

Stimulacijski dodatek za izpolnjevanje plana na 85 % pripada od 1. 8. naprej vsem proizvodnim delovnim enotam, razen livarne

Nesreče

TOPILNICE

PLAVZ

Milan Arčon, vozač vsipnega voza, si je poškodoval glavo, ko sta se njegova sodelavca stepla in pri tem prevrnila garderobno omarico na ponesrečenca.

MARTINARNA

Silvo Žigon, pomočnik čistilca preboda, je zapenjal brame, padel na korenino ingota in si poškodoval desno nogo pod kolenom.

Danijel Mandelj, topilec, je s kladivom odbijal probo, ki je odskočila in mu poškodovala kazalec desne roke.

Zijad Suljanović, pomočnik čistilca preboda, je zapenjal vlitke jeklene bloke in si pri tem z vročim peskom opekel nogo.

ELEKTROPEČ

Benedikt Skvarč, pomočnik topilca, je z žerjavom zapenjal vložno korito; zaradi tesnega prostora ga je udarilo komito na levo nogo nad stopalom in mu jo poškodovalo.

Lado Korošec, strugar, je odbijal korenino jeklenega bloka. Ker se je staknilo kladivo, si je ponesrečenec poškodoval levo roko.

Jožef Dežman, žerjavovodja, je poravnaval kup gradiva; pri tem si je poškodoval levo nogo.

LIVARNA

Franc Perat, kurjač sušilnih peči, je zakladal kupolko; ker je slabo namestil železna zaboja na voziček, si je pri premiku poškodoval prste leve roke.

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNA DELAVNICA

Rado Drolc, strojni ključavničar v ključavničarski delavnici, je zapiral okno. Pri tem je z levo roko razbil steklo in se urezal v podlakat.

Marjanu Smoleju, mehaniku na transportu, je med varjenjem strojnega dela dvigala padla kaplja železa za čevlji in mu opekla nart desne noge.

Ivan Kosmač, strojni ključavničar v ključavničarski delavnici, je popravil navijalec žice. Med popravilom se je sprožila čeljust naprave in mu poškodovala nart desne noge.

Andrej Onič, strojni ključavničar v šamotarni, si je med ravnanjem bobna poškodoval desno nogo.

KONSTRUKCIJSKE DELAVNICE

Jože Šest, monter na montažnem oddelku, si je pri

utrjevanju mačka na žerjavnem mostu s kladivom poškodoval kazalec leve roke.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Marjanu Černilcu, kovaču v kovačnici, je med sekanjem motik odletel kosček železa in mu poškodoval levo roko.

Bogomir Šom, strugar v strugarni, se je med struženjem železnega kosa z ostružkom urezal na dlan leve roke.

PROMET

Milana Podbregarja, premikača v livni lopi martinarne, je med spenjanjem ozkotirnih voz z banjami spenjača udarila na palec leve roke.

Filip Ravnik, progovni delavec na progi, si je pri odstranjevanju tirnih žebeljev iz pragov poškodoval kazalec desne roke.

Ivan Omerzel, premikač v starem železu, si je med prestavljanjem kretnice poškodoval tretji prst leve roke.

Mihael Klančar, kurjač na ozkotirni lokomotivi, je čistil motor lokomotive. Med tem se je sprožil nezavaran odprt pokrov in mu poškodoval tri prste leve roke.

TRANSPORT

Aleksandru Gačetu, transportnemu delavcu ročnega transporta, je sodelavec med razkladanjem po veržnem sistemu s sodčkom poškodoval palec desne roke.

Novak Stojakovič, transportni delavec ročnega transporta, je z ročnim dvigalom dvignil tovor glinice in nato ročico zavaroval z zatičem.

ZAHVALA

Podpisana Veronika Car se iskreno zahvaljujem sindikalnemu odboru žične valjarne za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Veronika Car
Jesenice - Plavž

REŠITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE

VOD.: 1. kramar, 7. ostriz, 13. Lenart, 14. Blejka, 15. Evans, 16. tlak, 17. R(ado) B(ordon), 18. pita, 19. krak, 20. Ani, 21. Aco, 23. Bric, 24. ramazan, 26. sraka, 27. postava, 29. keber, 32. Anatole, 36. oral, 37. Trst, 38. PEN, 39. Lit, 40. veja, 41. prti, 42. af, 43. Besi, 44. slang, 45. Perast, 47. slavim, 48. smalta, 49. Tanaka.

NAV.: 10. R(avnik) J(anako).

Jubilanti 50-letniki

V septembru so in bodo praznovali svoj 50. rojstni dan naslednji naši sodelavci: JANEZ PETERNEL, konstrukcijska delavnica, 2. septembra; ANTON PRETNAR, hladna valjarna in žičarna, 6. septembra; ALOJZ RAVNIK, splošni sektor, 8. septembra; FRANC STOPAR, mehanična delavnica, 10. septembra; MATEVŽ KLEMENC, martinarna, 11. septembra; FRANC BERCE, martinarna, 12. septembra; JOŽE GORZETI, valjarna 2400, 14. septembra; FRANC STUPNIKAR, hladna valjarna in žičarna, 14. septembra; MILAN LEMPL, nabavni oddelok, 15. septembra; FRANC RABIČ, martinarna, 18. septembra; MIHA JUG, splošni sektor, 21. septembra; FRANC BIZJAK, Javornik II, 22. septembra; STANE HUDOVERNIK, cevarna, 22. septembra; FRANC KRISTAN, Javornik II, 23. septembra; EMIL PURGER, Javornik I, 26. septembra in ANTON POGACNIK, Javornik III, 30. septembra.

Ob življenjskem jubileju jim v imenu celotnega kolektiva iskreno čestitamo!

O delavski menzi in kuhinji na Straži

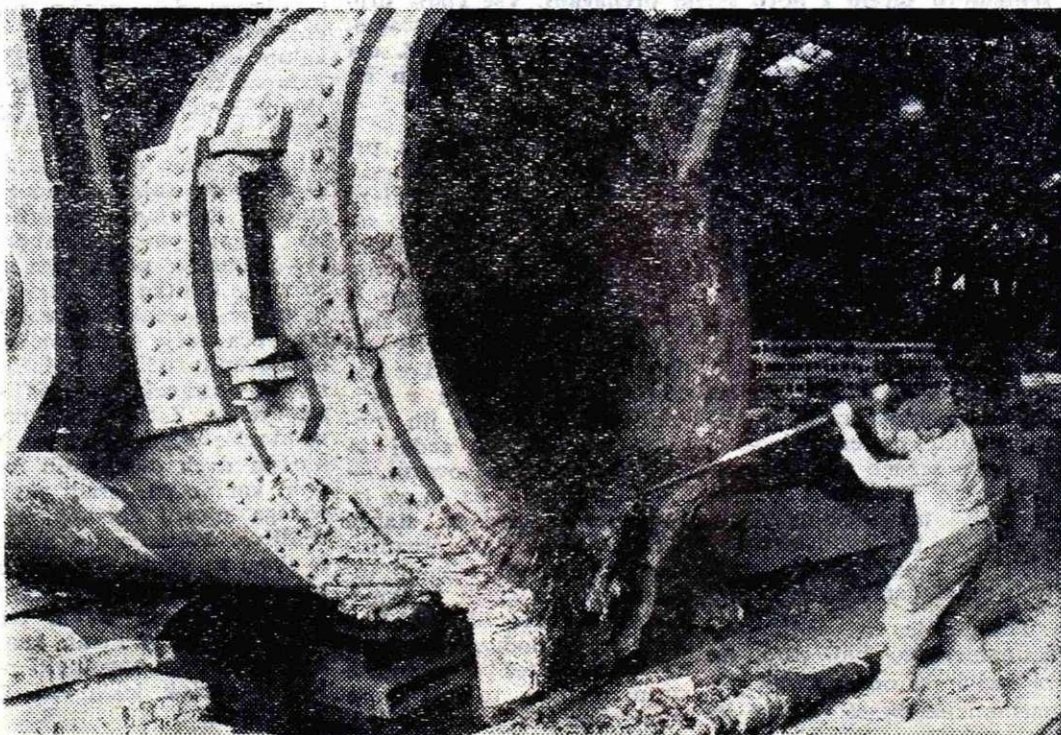
O slabih higienskih razmerah na Jesenicah je bilo izrečenih že mnogo ugotovitev, vendar slej ko prej najdemo zanje opravičilo v objektivnih činiteljih, zlasti v pomanjkanju denarja. Z druge strani pa nam vsako leto uhajajo med prsti težki milijoni, ki jih terjajo črevesna obolenja zaradi izgubljenih dni, plačanega nadomestila, zdravljenja itd. Tovarniške menze in kantine so na splošno v takem stanju, da bi bilo marsikatero od njih najbolje zapreti.

Oglejmo si поблиže eno izmed njih — delavsko menzo na Straži, ki je takšna, da se je moramo sramovati. Že bežen pogled na stavbo pokaže, da streha, čeprav jo zasilo krpajo, ni več kos dežju. Delavec, ki stopi v jedilnico, si nima možnosti umiti rok. Strop je potreben beljenja in kaže sledove zamakanja s strehe. Se slabši je strop v kuhinji, kjer se je pojavila na velikih površinah plesen. Tla v kuhinji so pokrita s ploščicami, da bi bilo težko vzdrževati snago tudi če bi se trudili, ker je razmak med njimi prevelik. Na tleh so luže umazane vode in kuhinjskih odpadkov. Ploščevina na

dinjskih strojev imajo malo, a bi bilo bržčas bolje, če se teh ne bi imeli, ker jih čistijo redko in površno, posamezni njihovi deli pa so razpostavljeni na golih deskah nezagrnjene police, da imajo do njih muhe prost pristop.

V takšnih kuhinjah se pripravlja hrana za desetine naših sodelavcev. Nič čudnega ni, da delavci nenormalno pogosto bolujejo zaradi bolezni prebavil. Ne dvomim, da se bo našlo v opravičilo opisanega stanja dovolj »objektivnih« vzrokov. Toda to so dejstva, ki se jih moramo sramovati, posledica nedopustne in kaznive nemarnosti ali pa miselnosti, da je za delavca vse dobro.

Gotovo nisem edini, ki vprašuje, kako je do takega stanja sploh moglo priti, kdo je odgovoren zanj, kaj so organi delavskega samoupravljanja storili za kontrolo razmer v menzah in kako dolgo bo tako stanje še trajalo.

Pri nas delavci normalno pogosto bolujejo zaradi bolezni prebavil

Pred razpravo o spremembah in dopolnitvah v statutu ZKJ

Pred dnevi so bile v dnevnem časopisu objavljene spremembe in dopolnitve statuta ZKJ, ki jih je pripravila posebna komisija pri Centralnem komiteju ZKJ. Ker pričakujemo, da bodo komunisti v osnovnih organizacijah ZKJ v železarni v kratkem začeli razpravljati o teh spremembah, je prav, da opozorimo na nekatere najbolj važne ugotovitve, ki jih je podčrtala že komisija v uvodni besedi k spremembam in dopolnitvam.

Komisija za spremembe in dopolnitve v statutu ZKJ meni med drugim naslednje:

»Največje spremembe in dopolnitve v statutu — med predlaganimi — so usmerjene h krepitvi družbene vloge in odgovornosti komunistov in razvijanju demokratizma v delu organizacij, vodstev in Zveze v celoti.

Zato je na več mestih v predlogu poudarjena potreba po kar najbolj samostojnem delovanju komunistov in njihovem ustvarjalnem obravnavanju političnih vprašanj ter njihova družbena odgovornost za uresničenje stališč in politike Zveze v organih samoupravljanja, v družbenopolitičnih organizacijah in v političnem življenju sploh.«

Komisija nadalje tudi smatra, da je prav, če v razpravi o spremembah in dopolnitvah v statutu ZKJ sodelujejo vsi komunisti, ti pa naj s svojimi predlogi in pobudami pripomorejo, da bi lahko prišli do čim boljših rešitev. Osnovne organizacije, vodstva in člani Zveze komunistov naj pravočasno proučijo predlog ter pošljejo svoje morebitne pripombe in predloge omenjeni komisiji, ki jih bo do VIII. kongresa ZKJ tudi proučila.

Na tej osnovi bodo začeli z razpravo tudi člani ZK, ki so včlanjeni v osnovnih organizacijah ZK v naši železarni. Znano je, da bo VIII. kongres ZKJ že v novembru v Beogradu, zato je čas za razpravo o dopolnitvah in spremembah v statutu ZKJ kratek. Zaradi tega bo treba z razpravo pohiteti, če hočemo, da bo komisija za predloge in spremembe lahko pravočasno dobila morebitne pripombe, dopolnitve ali pobude, ki bi jih po našem mnenju morala upoštevati. Vse morebitne pripombe k predlaganim spremembam in dopolnitvam v statutu ZK naj osnovne organizacije ZK pošljejo Tovarniškem komiteju ZK, ta pa jih bo preko Občinskega komiteja posredoval komisiji za spremembe in dopolnitve v statutu ZKJ.

-ar

Spet predavanja hortikulturenega društva

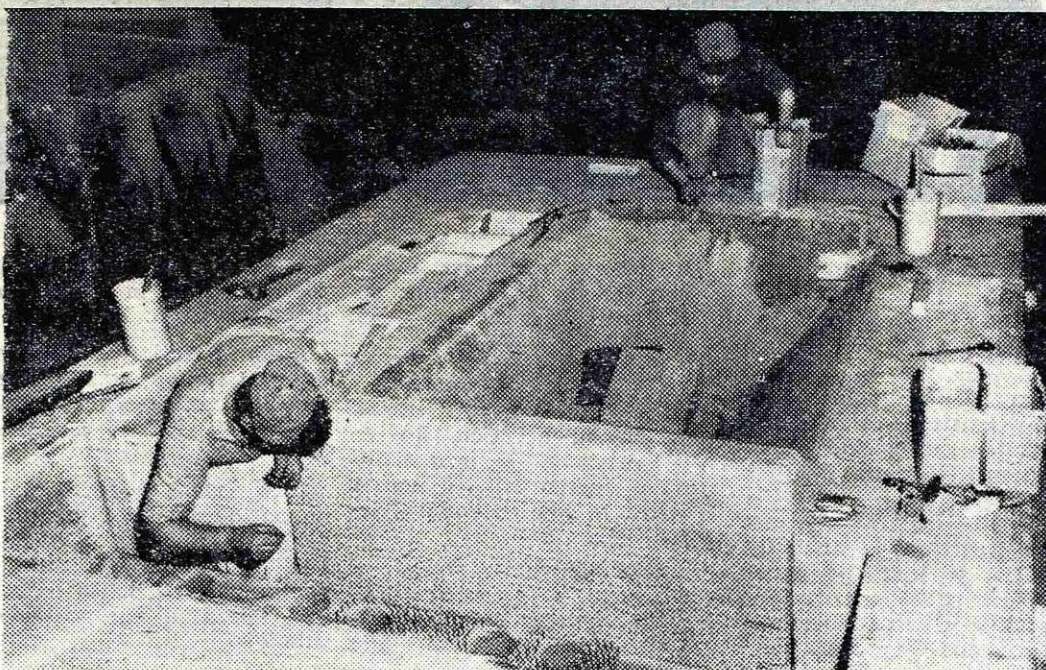
Poročali smo že, da bo Hortikultureno društvo Jesenice v septembru začelo z novo serijo predavanj. Vse člane društva in vse, ki se zanimajo za vzgojo cvetic, obveščamo, da bo prvo predavanje v sredo, 9. septembra ob 18. uri v šolski sobi železniške postaje Jesenice. O trajnicah bo govoril Anton Krušnik.

Ob tej priliki boste lahko naročili tudi jesenske sadike in se prijavili za ekskurzijo na Dolenjsko, ki naj bi bila 20. septembra. Prav tako naprošamo vse ljubitelje cvetic iz okoliških krajev, ki bi radi imeli predavanja tudi v svojih krajih, da se bolj živo zanimajo, tako da bodo lahko zvedeli za spored predavanj v njihovih krajih. Dobili bodo tudi ustrezne lepake. Za novo sezono smo pripravili vrsto zanimivih predavanj. Na nekaterih predavanjih bodo predavali strokovnjaki iz Ljubljane. To velja tudi za sadjarstvo.

Predavanje o sadjarstvu je namenjeno tudi zato, da bi sadjarski odsek dobil pomembnejše mesto. Znano je, da je bil sadjarski odsek ustanovljen zato, da bi po-

magal našim sadjarjem pri njihovem delu. Žal, sadjarski odsek svoje naloge doslej ni izpolnil, ker sadjarji niso sodelovali tako kot smo pričakovali, letos pa se je stanje še poslabšalo. Zaradi tega je prišlo do večmilijske škoda na samih sadežih ter pri rasti dreveja. Te posledice bodo lahko vidne šele v prihodnjih letih in se jih moramo zavedati že sedaj in smo za to tudi odgovorni. Vedeti moramo, da je za izboljšanje sedanjega stanja potrebna le dobro organizirana zaščita. Naprošamo tudi inšpekcijo sveta za kmetijstvo pri skupščini občine Jesenice, da podvzame ustrezne ukrepe ter s finančne strani podpre to važno in pomembno akcijo našega društva.

Z.K.

Spodnji del kalupa tehta 47 ton, zgornji del pa 41 ton. Za njegovo izdelavo bo potrebnih preko 2.550 kaluparskih ur ter skoraj 550 ur za čiščenje odlitka.

Izdelava kalupa za ogrodje vozička za ingote v naši jeklolivarni

Kolektiv livarn je v letošnjem letu izdelal že preko 400 ton odlitkov za nove valjarne Bela. Večina odlitkov je zelo kompliciranih, tako da nam zadajajo precej skrbi in truda, če hočemo to delo zadovoljivo opraviti. Ni odveč tudi trditev, da nam ob tem delu pomagajo tudi dolgoletne izkušnje naših livarjev ter že skoro stoletna livarska tradicija Jesenic.

Trenutno imamo v delu ogrodje vozička za prevoz ingotov. Odlitek bo tehtal 13.900 kg, medtem ko bo poraba jekla za ta odlitek z livnim sistemom znašala okrog 20.000 kg. Stopnja kompliciranosti odlitka je najvišja, saj je to ogrodje vozička res le skelet in je zanj potreben izredno velik kalupni okvir (7000 mm x 3000 mm x 1900 mm), kar je tudi dokaz, da so stene odlitka tanke ter da bo kalup sestavljalo tudi večje število jeder, ki potek že itak težkega dela še zakomplicirajo. O obsegu dela govori tudi dejstvo, da bo samo za ta kalup potrebnih preko 2550 kaluparskih ur ter skoro 550 ur samo za čiščenje odlitka.

Livni sistem odlitka je zelo zapleten, saj moramo zagotoviti napajanje na izredno veliki površini, skoraj 7 x 3 metre, poleg tega pa so stene odlitka ponekod zelo tanke in enakomerne, kar povzroča večje probleme pri ohlajevanju odlitka. Možnosti za nastanek lunkerja so zelo velike. Zato bi bilo najugodnejše imeti vlivke za jeklo na dveh oddaljenih mestih, kar je pa zaradi preširokega mostu žerjava neizvedljivo. Vlivanje bo možno le skozi en vlivke, litje pa bo moralo potekati zelo hitro. Livni sistem je zaradi tega sestavljen iz 24 livnih kanalov, ki morajo zagotoviti nemoten pretok jekla tudi do 4 m daleč.

O težavah pri tem delu naj potrdi tudi naslednje dej-

stvo: spodnji del kalupa tehta 47 ton, zgornji del pa 41 ton, vse delo pa se odvija pod žerjavom z dopustno obremenitvijo 35 ton. Razumljivo je, da moramo pri takem delu istočasno zaposlovati pri dviganju kalupa več žerjavov. Pri tem je potrebno še veliko iznajdljivosti, da lahko premagamo vse predvidene in nepredvidene težave. Za kalup smo do sedaj porabili in zaphali preko 42 m³ livarskega peska, kar je bilo storjeno pod najneugodnejšimi pogoji, phan pesek pa mora pri obračanju kalupa vzdržati neverjetne obremenitve.

Izdelava zgornjega dela kalupa je bila možna na dva načina. Možna je izdelava od spodaj navzgor, pri čemer bi bil zgornji del kalupa na podstavkih. Tako delo je pod 41 ton težkim bremenom nevarno, poleg tega pa še izredno utrudljivo, saj mora delati kalupar nad glavo. Zaradi tega smo se odločili za drugo varianto, da zgornji del kalupa obrnemo za 180°, kar je sicer izredno nevarno pri teh dimenzijah kalupa, pri delu samem pa prihranimo najmanj 300 delovnih ur, kar pri sedanji stiski za čas nikakor ni malo. Kalupar pa dela v ugodnejšem telesnem položaju.

Zaradi dobre predpriprave in organizacije dela je obračanje kalupa potekalo zelo ugodno, čeprav smo pričakovali, da se kalup lahko vsak čas razsuje, saj so bile dimenzije res velike in tako velikega kalupnega okvirja

še nismo obračali, niti to še ni bil primer v nobeni jugoslovenski livarni.

Pri tem delu so sodelovali tako organizacijsko kot fizično naslednji sodelavci: Lado Noč, Franc Biček, Franc Leban, Anton Medja in ostali, organizacijsko pa pa Stanko Podobnik in Anton Strajnar, ki so vsi od vsega začetka dela pokazali potreben interes za delo tako kompliciranega kosa. Zaradi tega so bili prvi štirje sodelavci nagrajeni s strani obratovodstva livarne z denarno nagrado, medtem ko je slednja dva nagradil, na predlog obratovodstva livarne, šef topilnic inž. Avgust Karba.

K temu priznanju jim lahko iskreno čestitamo z željo, da bi z vsemi silami pričeto delo nadaljevali do uspešne izpolnitve vseh investicijskih nalog, ki sta jih prevzeli naši jeklo in siva livarna.

Rado Torkar

IZ ŽELEZARNE RAVNE

Po urbanističnem programu bodo Ravne na Koroškem štele v tridesetih letih 10.000 prebivalcev. Zaradi tega že sedaj razmišljajo o pravočasnem zidanju stanovanjskih blokov. Zazidaln načrt predvideva, da bodo gradili v gramoznici in Suh in sicer okrog 250 stanovanj na Javorniški planoti stanovanjsko naselje za okrog 3.500 prebivalcev, na južnem delu Čecovja in na Prežihovem vrhu, kjer bodo predvsem individualne hiše. Odločili pa so se tudi za gradnjo montažnih hiš in sicer v Reki, v bližini Raven. Do jeseni naj bi bilo naselje: okoli 150 montažnimi hišami že zgrajeno.

Jeklo po dvajsetih letih

Med vsemi kovinskimi materiali, ki jih uporablja danes moderna civilizacija, je jeklo brez dvoma daleč na prvem mestu tako z ozirom na mehanske lastnosti, kakor tudi z ozirom na ceno. Danes uporabljamo med kovinami 93 % jekla ali drugih materialov, ki bazirajo na železu in ni razloga, da bi lahko pričakovali po dvajsetih letih, to je leta 1984, s tem v zvezi kakšno drugačno stanje.

Za proizvodnjo grodlja bo po vsej verjetnosti ostal še vedno plavž kot glavni agregat. Dimenzije plavžev se ne bodo več mnogo večale in bodo ostali današnji premeri talilnika, okoli 9 metrov, tudi v bodoče verjetno zgornja meja. Kljub temu pa bo močno narasla njihova proizvodnja, tako da lahko pričakujemo, da bodo takratni plavži proizvajali dnevno 5.000 do 6.000 ton grodlja. Tako povečanje proizvodnje bo omogočala intenzivna uporaba kisika in vpihovanje različnih goriv skozi pihalice, že predhodno delno reducirana železna ruda in sploh skrbno pripravljen vsip. Tudi avtomatsko zasledovanje proizvodnega procesa v sami peči, kakor tudi pri pripravi vsipa, bo doprineslo svoj delež k povečanju proizvodnje.

Precejšen del grodlja bodo proizvajali čez dvajset let z različnimi postopki direktne redukcije, posebno v tistih deželah, ki imajo na razpolago kvaliteto železno rudo ter nafto ali zemeljski plin. Obstojata tudi možnost, da bodo tiste dežele, ki imajo danes velike zaloge kvalitete železne rude, kot je to danes primer v Afriki in Južni Ameriki ter jo v velikih količinah izvažajo, proizvajale same grodelj ter ga izvažale v prekomorske dežele namesto rude. Ekonomičnost procesa v plavžu bo izboljšala tudi vse večja uporaba plavžarske žilindre, ki jo bo do brez dvoma v vedno več-

lito na klasični, 30 % pa na kontinuirni način.

V letu 1984 bo verjetno zavzel precejšen obseg še drugi proizvodni proces za jeklo in sicer direktna proizvodnja jeklenih izdelkov iz jeklenega prahu. Pri tem procesu bodo raztaljeno jeklo razpršili v zelo fine kapljice, ki jih bodo potem strdili, zbrali, odsejali in sortirali. Nato jih bodo stisnili v zahtevane oblike in končno simtrali. Na ta način bodo proizvajali zelo tenke izdelke kakor tudi pločevino, ki mora imeti veliko trdnost pri visoki temperaturi. Možno je, da bodo po tem postopku proizvajali tudi pločevino, odprmo proti ognju, ki jo bodo uporabljali za proizvodnjo najzahtevnejših reaktivnih in raketnih motorjev.

Celotne železarnе oziroma posamezni obrati bodo znatno bolj avtomatizirani kot danes in proizvodni proces bodo zasledovali z elektronskimi računskimi stroji.

Za leto 1984 predvidevajo, da bodo vse železarnе na svetu proizvedle letno okoli 700 milijonov ton surovega jekla. Med posameznimi državami bodo prednjačile ZDA, Sovjetska zveza ter Japonska. Veliko število manjših držav v razvoju bo imelo manjše železarnе, katerih zmogljivosti pa bodo zadostovale za kritje njihovih lastnih potreb po navadnejših vrstah jekla.

Brez dvoma lahko pričakujemo, da bo poraba jekla tudi v prihodnjih dvajsetih letih naraščala. Zato zgornja predvidevanja najbrž niso brez osnove in lahko pričakujemo, da se bodo v glavnem uresničila.

K.

ARGENTINA — Argentinska železarska družba Propulsora Siderurgica« name-rava v bližini La Plate zgraditi novo železarno z mešanim proizvodnim programom. Predvidena letna zmogljivost bo 1,1 milijona ton surovega jekla, medtem ko računajo na investicijske stroške v višini 800 milijonov dolarjev.

AVSTRALIJA — V prvi stopnji nadaljnje razširitve železarnе v Port Kembla, katere lastnik je družba Broken Hill Proprietary Co., je pričela obratovati nova valjarna debele ploče-

trakov in fine pločevine. Računajo, da bo pričela obratovati v drugi polovici leta 1965.

FRANCIJA — Francoska železarska družba »Etablissements de Basse Indre« namera-va zgraditi novo napravo za Predvidevajo, da bo nova cinjene bele pločevine z letno zmogljivostjo 100.000 ton. Predvidevajo, da do nova naprava pričela obratovati v letu 1967.

INDIJA — Prvo elektrolit-sko napravo za proizvodnjo bele pločevine na azijskem kontinentu bo zgradilo za-

vine, v kateri lahko valjajo pločevino široko 3,5 metra. V izgradnji pa je še naprava za toplotno obdelavo debele pločevine.

ITALIJA — Izgradnja nove LD jeklarne v železarni Bagnoli, ki jo gradi zahodnonemško podjetje Demag iz Duisburga v sodelovanju z nekaterimi ostalimi italijanskimi in zahodnonemškimi podjetji, se približuje koncu. Letna zmogljivost te jeklarne bo 2 milijona ton surovega jekla.

JAPONSKA — Japonska železarska družba Yawata Iron & Steel Co. namerava zgraditi v svoji železarni Tobata še tretjo napravo za elektrolitsko proizvodnjo bele pločevine. S tem bo narasla proizvodnja bele pločevine od sedanjih 12.000 ton mesečno na 30.000 ton, od katerih bo namenjen največji del izvozu.

BELGIJA — V bližini mesta Liege bodo delno s severnoameriškim kapitalom zgradili novo hladno valjarno

podjetje Demag AG iz Duisburga v indijsko železarno Rourkela. Na tej napravi bodo lahko pocinjevali trakove, široke do 1040 mm, debele 0,15 do 0,31 mm, medtem ko bo največja teža posameznih kolo-barjev do 15 ton. Letna zmogljivost naprave bo 150.000 ton bele pločevine.

ZAHODNA NEMCIJA — V zahodnonemški železarni August Thyssen Hütte AG je pričel obratovati 15. julija letos nov plavž s premerom talilnika 9,5 m. Ta plavž lahko proizvaja dnevno okoli 2.200 ton grodlja in spada zato med največje plavže na svetu. Celoten potek zakladanja vsipa je avtomatiziran in sicer od rudnega dvora do poševnega dvigala in razdelitve vsipa v plavžu. Celotna višina tega plavža je 87 metrov. Elektrostatična čistilna naprava za čiščenje plavžnega plina ga očisti na uro 250.000 Nm³ in sicer tako, da ostane v kubičnem metru plina po čiščenju samo še 5 mg prahu.

tehnični fejtton

Jekleni trakovi prevlečeni z umetno snovjo

V zadnjem času se na tržišču vedno bolj uveljavljajo jekleni trakovi različnih dimenzij, ki so prevlečeni z umetno snovjo, običajno polivinilkloridom. Takšne vrste trakov združujejo trdnost in žilavost jekla z ostalimi ugodnimi lastnostmi umetne snovi, kot so odpornost proti koroziji, izolacijska sposobnost, odpornost proti obrabi in možnost za obarvanje.

Običajno je sloj na trak nanešene umetne snovi debel 0,2 mm, lahko pa znaša debelina med 0,1 in 0,4 mm. Ta umetna snov je lahko neobarvana, lahko pa obarvana z eno ali več barvami v raznih odtenkih.

V različnih deželah proizvajajo te z umetno snovjo prevlečene trakove na nači-

ne, ki se med seboj le malo razlikujejo. Kot osnovni material uporabljajo hladno valjano jeklo kvalitete za globoko vlečenje V primeru, če so kvalitete zahteve zelo velike, trakove pred prevlečenjem z umetno snovjo še predhodno pocinkajo. Če je prevleka z umetno snovjo samo enostranska, potem za-

ščitijo drugo stran s pocinkanjem, lakiranjem ali kakšnim drugim podobnim postopkom.

Kot umetno snov za nanašanje uporabljajo najbolj pogosto različne snovi, pri katerih je osnova že prej omenjeni polivinilklorid. Lahko pa so to tudi kakšne druge termoplastične umetne snovi. Običajno uporabljajo za nanašanje umetne snovi na jeklo dva načina: zavaljanje tankega lista umetne snovi na trak in nanašanje težko tekoče umetne snovi.

Prvi način, to je zavaljanje že izdelanih listov umetne mase, danes precej uporabljajo. Osnovni princip tega postopka je v tem, da pri nekoliko zvišani temperaturi zavaljajo pod pritiskom list umetne snovi na jekleni trak, ki je premazan z lepilom. Ta postopek uporabljajo predvsem takrat, kadar mora biti sloj umetne snovi na jeklu bolj debel in če je prevlečenje samo enostransko.

Pri drugem postopku nanesemo umetno maso na eno ali obe strani traku z valjanjem in potem takšen trak še termično obdelajo, tako da se prevleka dobro prime na jeklo. Končno lahko takšno prevleko opremijo tudi z odgovarjajočimi barvnimi vzorci. Takšen način prevlečenja je primeren za

tanjšje prevleke na eni ali obeh straneh traku.

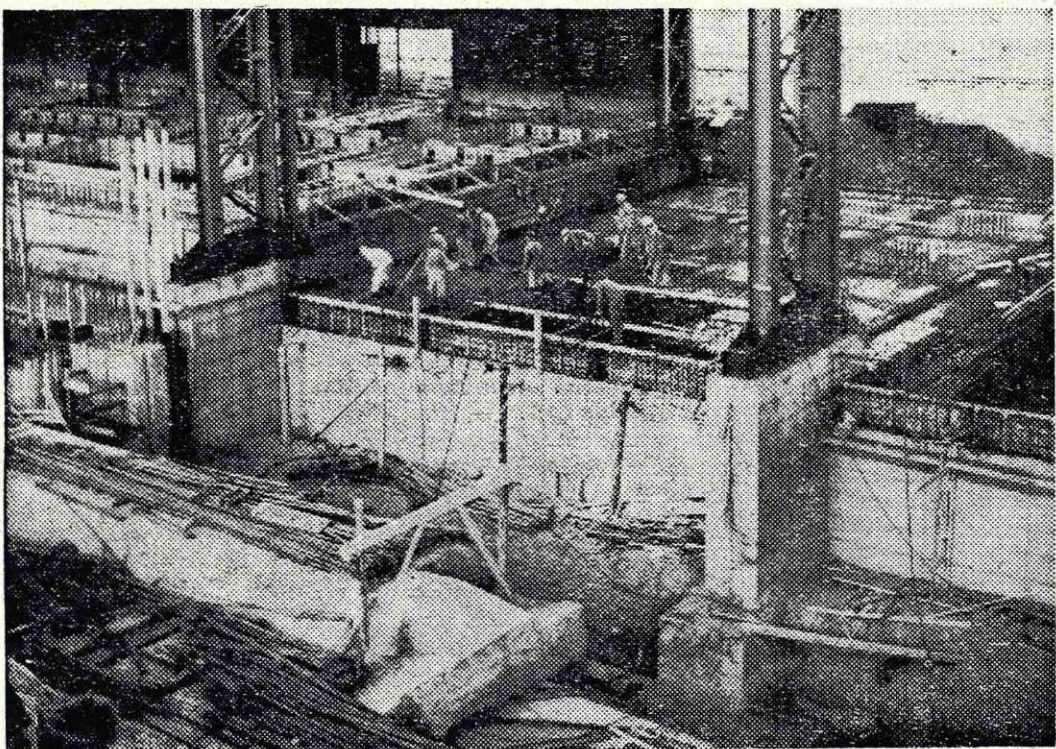
Oba načina prevlečenja jeklenih trakov z umetno snovjo izvajajo v specialno konstruiranih napravah, kjer poteka proces avtomatično in kontinuirano, kar zagotavlja visoko produktivnost in primerno ceno končnih izdelkov.

Zaradi dobre odpornosti proti koroziji uporabljajo z umetno snovjo prevlečene trakove predvsem v stavbarstvu, strojni in kemični industriji za zaščito delov in naprav, ki so v nevarnosti, da jih načne korozija. Čeprav je ta način obdelave jeklenih trakov še sorazmerno nov, se je že močno razširil ter se bo po vsej verjetnosti v prihodnje še bolj.

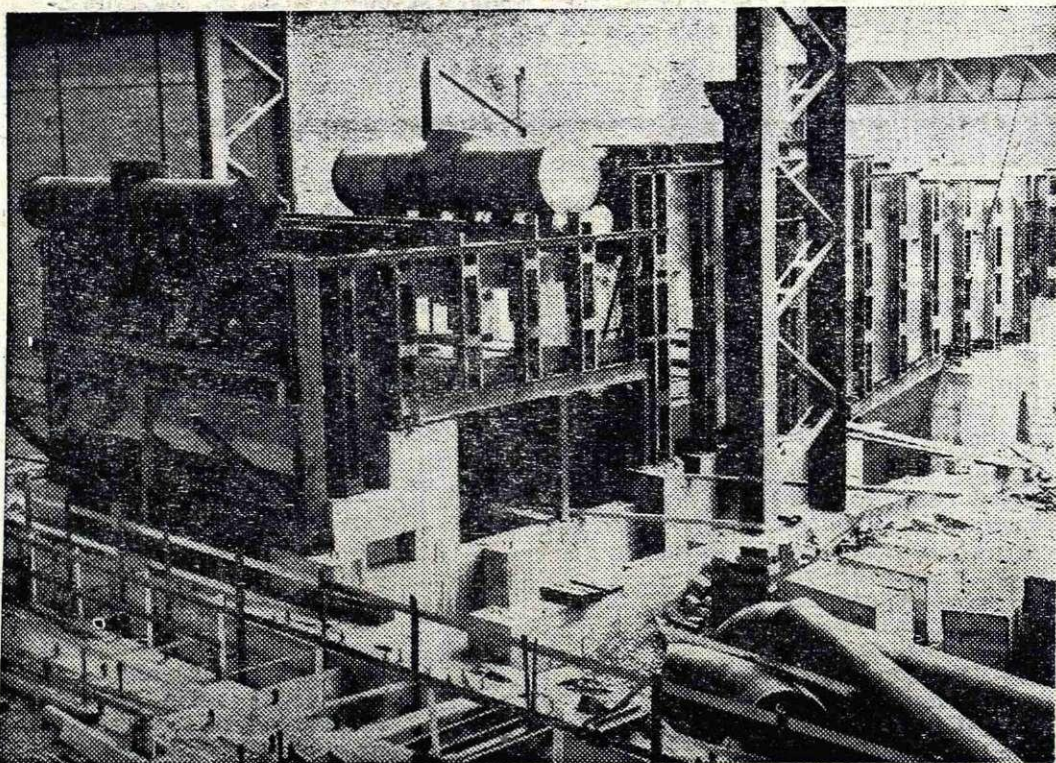
K. J.

Skladišče opreme, ki je začasno nameščeno v bluming hali. Še eno takšno skladišče opreme pa je v hali jeklovleka.

Betoniranje plošče prevlačnika strojnice

Nova potisna peč v gradnji. To je le del potisne peči, montažna dela pa izvaja podjetje Metalna iz Maribora

Kako napreduje dela na Belškem

Na gradbišču novih valjarn na Belškem polju smo poskušali tovariša Hrastarja, operativnega vodja gradbišča ter ga naprosili, naj za bralce našega časopisa pove nekaj o razvoju gradbenih del pri izgradnji novih valjarn.

V stripper hali razkladajo ognjevarno opeko za obzidavo treh dimnikov. Opeko razkladajo po novem načinu, ki ga doslej v železarni še nismo poznali. Pri delu uporabljajo kleščni žerjav in niso več potrebni viličarji, ki so oza razkladanje opeke precej problematični. Delavci, ki so zaposleni pri podjetju Vatrostalna, so že začeli z obzidavo dimnika, delavci Metalne pa z montažo potisne peči. Tudi podjetje Hidromontaža iz Maribora je že začelo z montažnimi deli v strojnici pod strokovnim vodstvom ameriške firme Westinghouse.

Z montažnimi deli so začeli tudi pri montiranju razvodov hladilne vode v energetskega kanalu.

Najbolj obsežna so gradbena dela v bluming hali. Kljub pomankanju gradbenicv dela uspešno napredujejo. Težave imajo tudi zaradi tega, ker projektanti temeljev še niso izdelali vseh načrtov. Pri gradbenih delih si gradbeniki pomagajo z mehanizacijo predvsem pri transportu materiala, kjer se poslužujejo žerjavov. V celoti na gradbišču obratuje že 12 žerjavov, ki so pri gradbenih delih zelo potrebni. Zaradi mehanizacije na gradbišču novih valjarn samokolnice niso več potrebne. Temelji bluminga so zelo obsežni, zato morajo betoniranje izvajati na šestih sektorjih.

V teku so tudi gradbena dela temeljev drugega dela strojnice valjarne Steckel. Vsa ta dela so zelo obsežna in zahtevna. Zelo hitro tudi s pokrivanjem hale težke

proge. Kakor stripper hala in hala bluming valjarne bo tudi hala težke proge pokrita s krovnimi ploščami iz prednapetega betona. Kljub temu, da halo že pokrivajo se bojijo, da z deli ne bodo v pravem času gotovi, ker preostane še veliko faz.

Omenili smo že, da je na Belškem polju montiranih že 12 žerjavov. Preostaneta še dva žerjava, eden v hali težke proge, drugi pa v hali jeklovleka. Oba žerjava bodo montirali v prihodnjem obdobju.

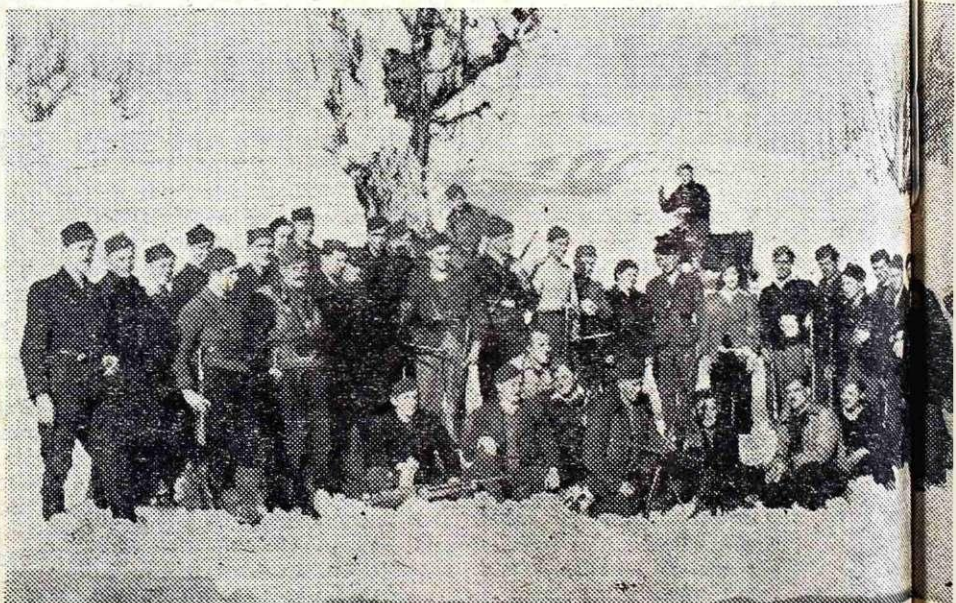
Čeprav gradbeni deli pri transportu materiala in drugih delih so zelo obsežni, predstavljajo oziroma morajo na nekaterih opraviti tudi v bližini nah. Kjer ni raznjavov, si gradbeniki gajo z dvema dvigalom, vsak ima ročico dolga 24 m. Večkrat smo videli da bodo opremo ljarne na Belškem baviše ameriške me

Ob 20-letnici Jeseniško-bohinjskega odreda

Te dni praznujejo bivši borci jeseniško-bohinjskega 20-letnico njegove ustanovitve. Osrednja proslava bo deljo, 6. septembra ob 10. uri dopoldan v Mladici Mojstrano.

Ustanovitev in delovanje Jeseniško-bohinjskega odreda samo tesno povezano z osvobodilno borbo prebivalcev lin obeh Sav, temveč tudi z našimi železarji, ki s velikim številu izpopolnili njegove vrste.

Takoj po sovražni okupaciji smo v aprilu 1941 se je pričel najprej spontani tihi, potem pa čedalje glasnejši in vidnejši odpor slovenskega ljudstva proti okupatorju. Z organiziranim odporom, ki ga je organizirala tedanja KPJ in ustanovitvijo OF Slovenije, se je osvobodilno gibanje močno razširilo in kmalu so bile ustanovljene prve oborožene enote, ki so se z meseci večale in množile ter prizadevale sovražniku negotovost, ljudstvu pa pogum in vero v zmago. V daljšem obdobju internacije niso zločinca. V daljšem obdobju naraščanja oboroženih zanskih sil je nastala ško operativna potreba po ustanovitvi organizirane enote. bil dne 4. septembra dan odlok glavnega in partizanskih redvenije, da se na renske formirajo Jeseniško-bohinjski, Skofjski krški odred. Tak je

Del drugega bataljona Jeseniško-bohinjskega odreda na Voglarju v decembru 1944

jejo gradbena em polju?

gradbenem poma-
i transportiranju
in drugih delih 12
pa ti še vedno
jo ozko grlo, kajti
elo obsega in jih
neka jih mestnih
idi v velikih globi-
ni n razpolago
si gradneci poma-
vema železniškima
vsak d njih pa
dolgo 24 m.
smo poročali,
premo nove va-
Belške polju do-
ariške rme Blaw-

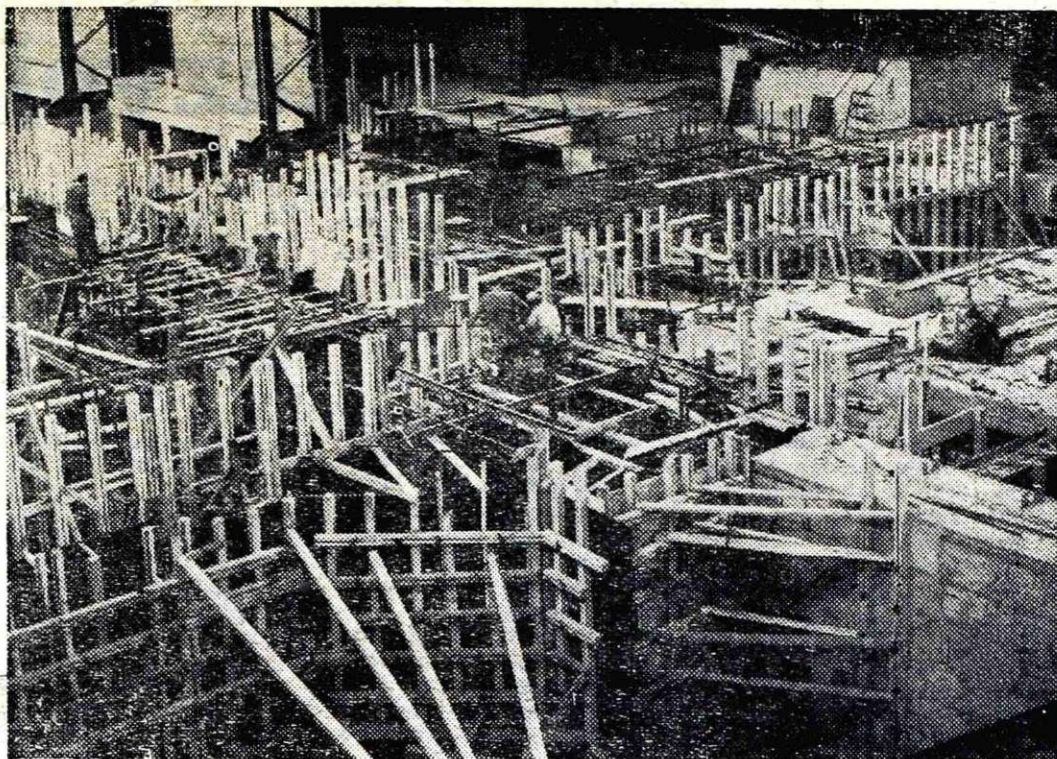
Knox in Westinghouse. Obe firmi sta opremo že izdobra-
vili v globalni tomaži. Iz skla-
dišč so že odposlali del ame-
riške opreme podjetjem, ka-
terim smo zaupali izdelavo
strojne opreme, ki pa po-
trebujejo pri svojem delu
ameriško opremo. V tovarni
Litostroj bodo v kratkem za-
čeli s sestavljanjem delov no-
ve opreme in čakajo le še na
nekaj kilogramov opreme. V
Mariboru v tovarni Metalna
opravljajo poizkusno monta-
žo prve globinske peči.

Tudi skladiščna služba na

Belškem polju ima precej te-
žav. Težave nastajajo pri
prevozu opeke. Zgodilo se je
že, da so na gradbišče pripe-
ljali z železnico opeko, ki je
bila na paletah, vendar raz-
suta.

Iz članka je torej razvidno,
da gradbena dela pri izgrad-
nji novih valjarn potekajo
kljub vsem težavam dokaj
hitro. Ker se stanje na grad-
bišču hitro menja, bomo o
nadaljnjih delih poročali v
prihodnjih številkah »Žele-
zarja«.

- or

Polaganje armature in sidrnih vijakov temelja za valjarno Steckel, v ozadju opaž plošče strojnice za to valjarno

nici
-
ega

7. septembra 1944 formiran
Jeseniško-bohinjski odred v
Predjamu pri Postojni z nalo-
go, da izvajajo vojaške opera-
cije na področjih: celotne bo-
hinjske doline do Podbrda,
vse Jelovice do Otoč in Pod-
narta, Bleda, Lesc do Žirov-
nice, Pokljuke, desnega brega
Save do Jesenic in vse zgor-
njehavske doline. Na tem pod-
ročju je delovala tudi parti-
zanska straža Kranjska gora.

Odred je imel v svojem se-
stavu tri bataljone, štabno
četo, četo za veze, partizansko
stražo Kranjska gora, odred-
no bolnišnico, taborišče in
obveščevalni center. Do tega
časa so delovale na tem sek-
torju le posamezne partizan-
ske čete, ki niso imele točno
odrejenega sektorja, bile pa
so zelo gibljive in delovne ter
so prizadevale sovražniku
mnogo težav, škode, nemira
in misli na njihov poraz, v
ljudstvu pa večale solidarnost
in željo po čimprejšnji zma-
gi. V novi odred so v večjem
številu vstopali novi borci iz
naših krajev, tako da je v
oktobru štel odred že 579
borcev.

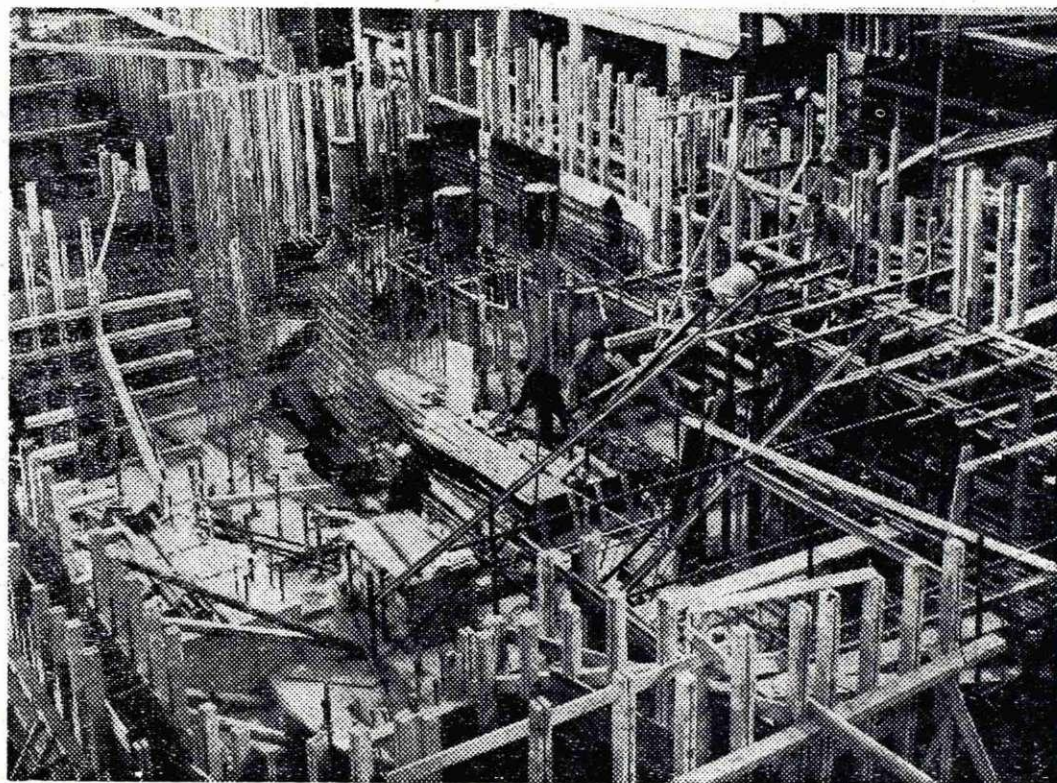
V tem sestavu je pomenila
ta formacija močno vojaško
enoto, ki je s svojim delova-
njem obvladala njej določena
področja. Izvršene so bile po-
stavljene naloge, to je rušenje

komunikacijskih objektov,
napadanje sovražnikovih od-
delkov, oviranje sovražniko-
vega premikanja, vezanje več-
jih sovražnikovih vojaških
sil, prehrabne akcije in
mobilizacije. S svojim delova-
njem je odred povzročil pri
sovražniku negotovost in vo-
jaško materialno ter fizično
škodo. Seveda pa je imel tu-
di odred v tem času nekaj
človeških in materialnih žr-
tev.

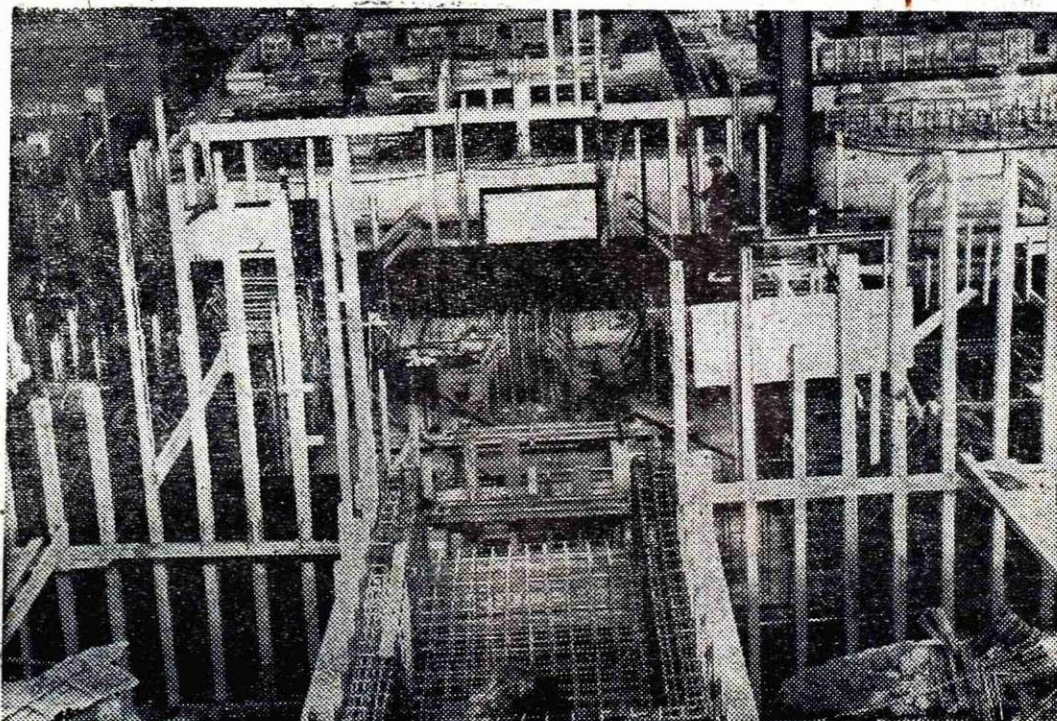
Po odredbi IX. korpusa pa
se je odred v začetku februr-
arja 1945 v celoti premaknil
na območje Zgornjih Nova-
kov pri Cerknem, kjer je bil
7. februarja na novo organi-
ziran. Za novega komandanta
je bil postavljen tov. Ivan
Leban, za komisarja tov. Mi-
lan Loštrk-Novljan, za po-
močnika pa Silvo Kolar. Od-
red je imel sedaj samo dva
bataljona s komandantom
Francem Selanom-Brinco in
Antonom Žnidarjem na čelu.
Preostali vodstveni kader in
borci pa so bili razporejeni
na nove dolžnosti in v druge
enote. V tem sestavu je bil
odred zelo dobro oborožen,
posamezne enote pa zelo gib-
ljive.

Naloge odreda v nadaljnjih
mesecih, da izvede mobiliza-
cije na svojem področju, da
ruši komunikacijske objekte,
mostove, predvsem pa želez-
niške proge in s tem ovira
vojaški železniški promet, da
napada sovražne patrole in
kolone, da izvede akcije na
železniške postaje in sovraž-
ne postojanke, so bile izpol-
njene.

Bližal se je končni obračun
z okupatorjem, ki se je pri-
čel umikati 5. maja in to naj-
prej iz postojanke Bohinjska
Bistrica, kjer je popustil
lahko in težko orožje, pre-
hrano in obutev. Enote od-
reda so se pomikale proti
zgornji savski dolini, kjer so
na česti napadale umikajočega
sovražnika in njegove do-
mače izdajalce. Zadrževanje
teh je bilo potrebno zato, da
so vojaške sile IV. armije
lahko pravočasno prispele
preko Vršiča in zajele večje
skupine razbite sovražnikove
vojske. Odredove enote so

V ospredju temelji bluminga, v ozadju pa lahko vidimo že zabetonirano valjčnico pred blumingom in tudi delno montirano potisno peč

Pogled na opaž temelja Steckel valjarne in plošče njene strojnice

sembro 1944

Najbolj obsenža so gradbe-

Pred drugo svetovno vojno je prinašalo Poljski poljedelstvo 65 odstotkov narodnega dohodka. Leta 1938 je znašala proizvodnja jekla 1,6 milijona ton, v preteklem letu pa 8 milijonov ton.

Med drugo svetovno vojno je bilo 72 % železarske industrije poškodovane, do cela uničene pa 30 %. Če so bili metalurški kadri pred vojno maloštevilni, so se med vojno še zmanjšali, ker jih je zelo veliko padlo. Po vojni je bilo torej treba pričeti znova.

Prva leta, čas do leta 1949 predstavlja obdobje rekonstrukcije. Stara, obstoječa podjetja so postopno začela obratovati. Proizvodnja je znašala leta 1949 že 2 milijona ton. V tem obdobju je bila praktično postavljena osnova za nadaljnji razvoj.

Po tem prvem obdobju nastopi sprememba v sistemu. Podjetja so bila podružavljena. Uvedli so sistem centralnega planiranja. Metalurgija se je začela razvijati na osnovi socialističnih principov gospodarstva. Za razvoj močne črne metalurgije pa so bili dani tudi naravni pogoji. Predvsem ogromne zaloge tehnološkega goriva. Današnja proizvodnja Poljske znaša namreč 110 milijonov ton črnega in 20 milijonov ton rjavega premoga.

Za vzgojo kadrov so ustanovili strokovne šole, organizirali centralne projektantske in konstruktivne biroje. Ustanovili so strokovne knjižnice in informacijske strokovne centre ter znanstvene institute.

Obdobje med leti 1950 in 1956, to je obdobje 6-letnega gospodarskega načrta, obdobje hitrega razvoja. To je čas generalne gradnje železarstva. Zgradili so tri nove železarne: Huta Lenina ali Nowa Huta, Huta Bieruta in Huta Warszawa. Proizvodnja jekla je bila zato leta 1956 že 4,5 milijona ton. Pri nadaljnji gradnji so dosegli leta 1960 proizvodnjo 6,7 milijona ton. Perspektivni razvoj predvideva za leto 1965 proizvodnjo 9 milijonov ton jekla, za leto 1970 11 milijonov ton in za leto 1980

že 18 do 20 milijonov ton jekla.

Mogoče je zanimivo, da so ta program izdelali šele v preteklem letu. Prvotni plan je namreč predvideval že v letu 1970 proizvodnjo 18 do 20 milijonov ton. Sedaj pa so prenesli vse težišče investicij na finalizacijo in so znatno omejili investicije v talilniške obrate.

Pri prej navedeni planirani proizvodnji znaša delež ploščatih profilov 35 do 50 %, delež kvalitetnih jekel pa 18 %, kar je v primerjavi s svetovnim povprečjem veliko.

Danes ima Poljska 28 železarskih podjetij in dvoj podjetij strojne industrije za potrebe črne metalurgije. Za vzgojo vodilnega tehničnega kadra imajo dve visoki šoli za potrebe železarstva. Imajo centralni metalurški institut ter tri velike projektivne biroje z nad 3.500 projektanti, poleg birojev, ki so pri podjetjih. Pravzaprav sta samo za potrebe železarn dva velika projektivna biroja in od teh je najmočnejši BI-PROHUT v Gliwicah. V tem je zaposleno skupno okoli 2.500 ljudi. Tretji biro je specializiran za projektiranje koksarn.

V letu 1963 so Poljaki proizvedli 8 milijonov ton surovega jekla, 5,4 milijona ton surovega železa in 5,5 milijona ton končnih valjanih izdelkov.

Zanimiv je podatek, da je znašal v letu 1963 delež vložka za plavže samo 20 % iz lastnih surovinskih virov. Uvažajo torej 80 % rude. Delež železa iz domačih rud, ki so dokaj siromašne, znaša v proizvodnji surovega železa le nekaj nad 10 %.

V železarskih podjetjih je zaposleno nad 150.000 ljudi. Večji del železarn je v Šleziji, razen štirih. Od teh so tri za proizvodnjo kvalitetnih jekel v centralnem delu. V severozapadnem delu, v Ščecinu, pa je še ena.

Nekaj podrobnosti :

Za pripravo vložka pri plavžih grade naprave, tudi aglomeracije, sami na osnovi lastnih projektov. Doslej so sami zgradili že tri aglomeracije s trakovi površine 50 m². Doslej zgrajena aglomerirna površina znaša 500 m² (10 trakov). V gradnji imajo aglomeracije s skupno površino 450 m² in

jektiranje.

Delo na teh aglomeracijah je enakomerno in sigurno. Popravila so kratka ter so zagotovljeni dobri pogoji dela. Delo in transport sta popolnoma mehanizirana. Proizvodni tok uravnava z daljinskim upravljanjem. Naprave imajo centralno dispečersko upravljanje ter so delno avtomatizirane. Na

Koeficient izkoristka vložka znaša 0,816. Poraba koksa znaša 918 kg na tono surovega železa. Zasipanje je avtomatizirano. Kavperje reverzirajo z amarturo tipa Rebrés na električni pogon. Z rekonstrukcijami in ureditvijo vložka upajo doseči v perspektivi koeficient izkoristka 0,850 in porabo koksa 860 kg na tono proizvodnje. Delajo na vpihovanju mazuta in premogovega prahu. Izvedli so obširne poskuse uporabljanja zemeljskega plina in obogatjenja vpihanega zraka s kisikom.

JEKLARNE

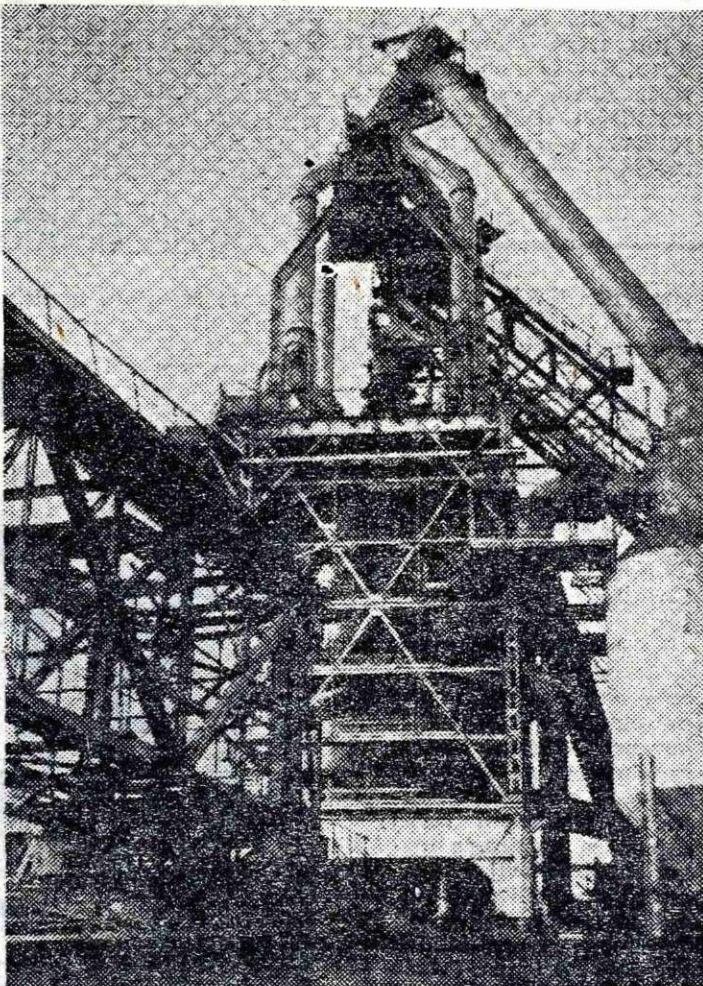
Imajo 16 jeklarn s SM pečmi in električnimi pečmi. Najtežji ingoti so do 18 ton. Največja peč je 400-tonska. Električne peči so od 250 kg do 50-tonske. V projektu imajo električne peči za 90 ton. Večje enote imajo induktivne mešalce.

V letu 1963 je znašala povprečna teža šarže pri SM pečeh 90 ton s povprečno produktivnostjo 10,4 tone na uro. Po vojni so zgradili tri do cela nove jeklarne. Od tega sta dve v novih podjetjih, ena pa v starem. SM peči kurijo z mazutom ali zemeljskim plinom ali pa mešanim plinom s karburiranjem. Za uporabo visokokaloričnih goriv grade enokomorne peči. Vse peči z visokokaloričnimi gorivi imajo bazične viseče oboke. Samo male peči na generatorski plin imajo silikatne oboke. Glave peči so večinoma sistema »Venturi«. Kromitno opeko izdelujejo iz surovine, uvoženih iz Jugoslavije. Vzdržnost obokov s to opeko je precej nad vzdržnostjo, ki je sedaj običajna pri nas z našo domačo opeko.

Vse izpostavljene dele peči hladijo z vodo. Tendence je za gradnjo velikih enot. Pri pečeh imajo večino avtomatike z avtomatizacijo rezerviranja ter avtomatsko regulacijo pritiska in vleka, kakor tudi dovoda goriva ter zraka. V železarni »Huta Lenina« imajo za izkoriščanje odpadne toplote vgrajene utilizatorje. Planirajo, da bodo kotle na odpadno toploto vgradili tudi v drugih železarnah pri vseh pečeh. Temperaturo šarže merijo z umakalnimi termometri. Zametavanje podov in sten je mehansko ali pnevmatsko. Pri električnih pečeh menjajo lahko cele obzidane kotle ali elemente obzidave za skrajšanje remontov. Delajo na modernizaciji obstoječih električnih peči.

Pet jeklarn ima naprave za litje v vakuumu. Odplinjavanje vršijo med vlivanjem.

Pri dveh jeklarnah imajo kontinuirno vlivanje. V železarni Jednošč s štirižilnim vlivanjem premera 150 mm za cevi z letno zmogljivostjo 120.000 ton. V železarni Beldon pa imajo enožilno

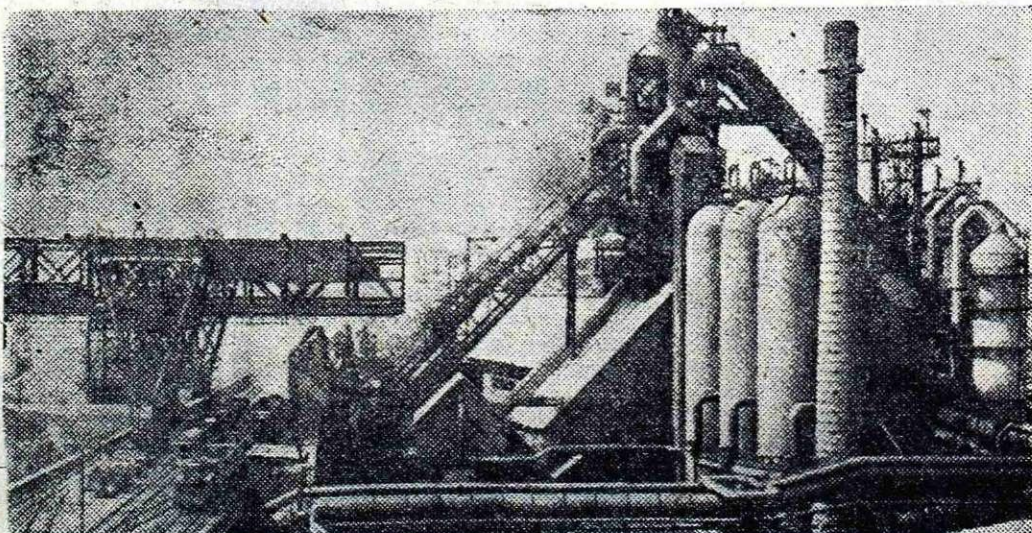

Železarna Ščecin

sicer s trakovi po 75 m². Smatrajo, da so s svojimi aglomeracijami na svetovnem nivoju. Dosegajo namreč visoke proizvodne učinkovitosti do 40 t/m²/dan. Za doseganje teh učinkov je potrebna dobra priprava vložka. Drobljenje, dodatek apnenca, intenzivno mešanje ter seveda osnovno, dobro pro-

osnovi obstoječih izkušenj lahko grade trakove s 50 do 120 m² površine in sicer kompletne naprave, tudi za hlajenje aglomerata, odpravljanje, s ključno avtomatizacijo in laboratorijem. Trenutno raziskujejo in razvijajo peletizacijo. Za ugotovitve optimalnih pogojev so v teku poskusi z različnimi mešanicami.

V poljskih železarnah je 27 plavžev prostornine od 500 do 2.000 m³. Povprečna prostornina znaša še vedno 580 m³. Pripravljeni so predelave za delo s povečanim pritiskom. Imajo enoten tip zapor. Pritiski znašajo od 0,6 do 2,5 atm. Vse peči so obzidane z ogljikovo opeko. Šobe s premeri nad 150 mm so vse prešane in vzdrževane devet mesecev. Plašči so hlajeni. Mokro čiščenje plina je po sistemu Venturi in dosežejo brez dezintegratorjev 2 do 5 mg/m³. Temperatura vpihovanega zraka je sedaj 900° C. Trenutno imajo v teku predelave za doseg 1000° C. Predvidevajo pa povečanje temperature na 1200° C.

Pogled na največji poljski metalurški kombinat — gigant »Lenin« pri Krakowu

spektive poljske črne metalurgije

napravo za visokokvalitetna jekla za premer 100 mm.

Za železarno Zavjersze imajo v projektu osemžilno napravo za 160 mm.

Naprave za litje v vakuumu in kontinuirno litje so izdelane na osnovi poljskih projektov.

V železarni »Huta Lenina« grade konvertorske naprave

Florijan, Djerdjinski in Pokoy.

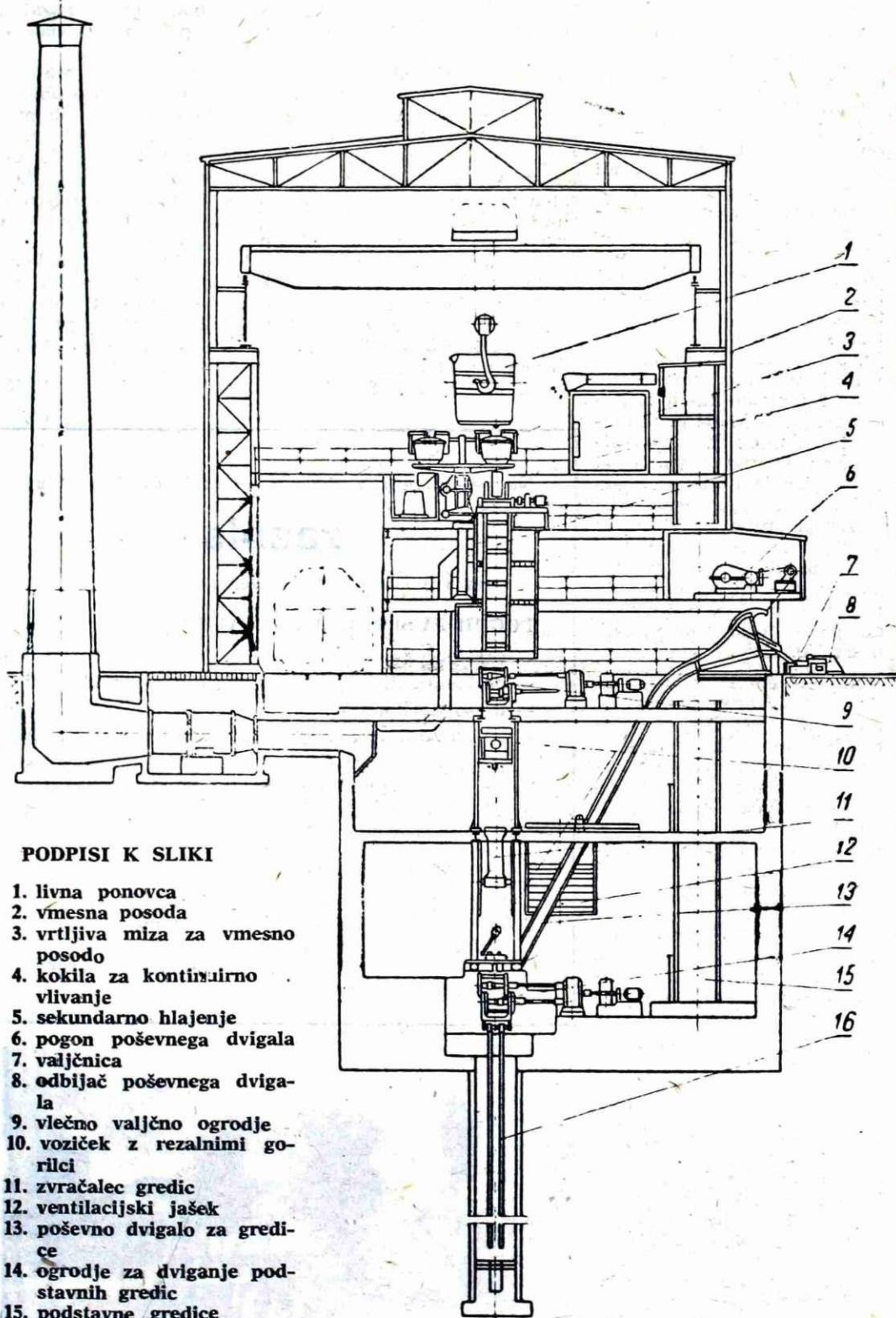
Nadaljnji razvoj predvideva večjo uvedbo konti vli-vanja in verjamejo, da bo do postopoma izločili bluminge.

Med večjimi pločevinskimi valjarnami so tudi nekatere valjarne projektirane v

1500 mm in debelino trakov od 1,5 do 12 mm. Grade progo za širino 100 do 550 mm in debelino 1,5 do 5 mm.

Hladna valjarna ima pet kontinuirnih ogrodij za širine od 600 do 1000 mm in debeline 0,2 do 2,0 mm.

Za široke hladne trakove, do širine 1500 mm, imajo reverzno kvarto ogrodje. V

PODPISI K SLIKI

1. livna ponovca
2. vmesna posoda
3. vrtiljiva miza za vmesno posodo
4. kokila za kontinuirno vli-vanje
5. sekundarno hlajenje
6. pogon poševnega dvigala
7. valjčnica
8. odbijač poševnega dvigala
9. vlečno valjčno ogrodje
10. voziček z rezalnimi gorilci
11. zvrčalec gredic
12. ventilacijski jašek
13. poševno dvigalo za gredice
14. ogrodje za dviganje podstavnih gredic
15. podstavne gredice

s konvertorji po 110 ton za LD postopek. Z gradnjo nove kisikarne nameravajo pospešiti procese v SM pečeh.

VALJARNE

Bluminge imajo v železarni Lenina (1050 mm in 3,5 milijona ton letne zmogljivosti), v železarni Bobreg (1000 mm in 1,1 milijona ton) ter v železarni Warszawa (850 mm za kvalitetna jekla in z letno zmogljivostjo 650.000 ton). Manjše težke proge imajo še v železarnah

Poljski. V železarni Pokoy imajo Lauthov trio s 150 tisoč tonami letne zmogljivosti in proizvodnjo debele pločevine od 5 do 30 mm. V železarni Batory imajo doma izdelan kvarto z letno zmogljivostjo 350.000 ton, na katerem valjajo pločevino od 7 do 100 mm debelo ter široko 3600 mm (3700 mm).

Med večjimi pločevinskimi valjarnami, dobavljenimi iz Sovjetske zveze, je v železarni Lenina kontinuirna proga za širine od 700 do

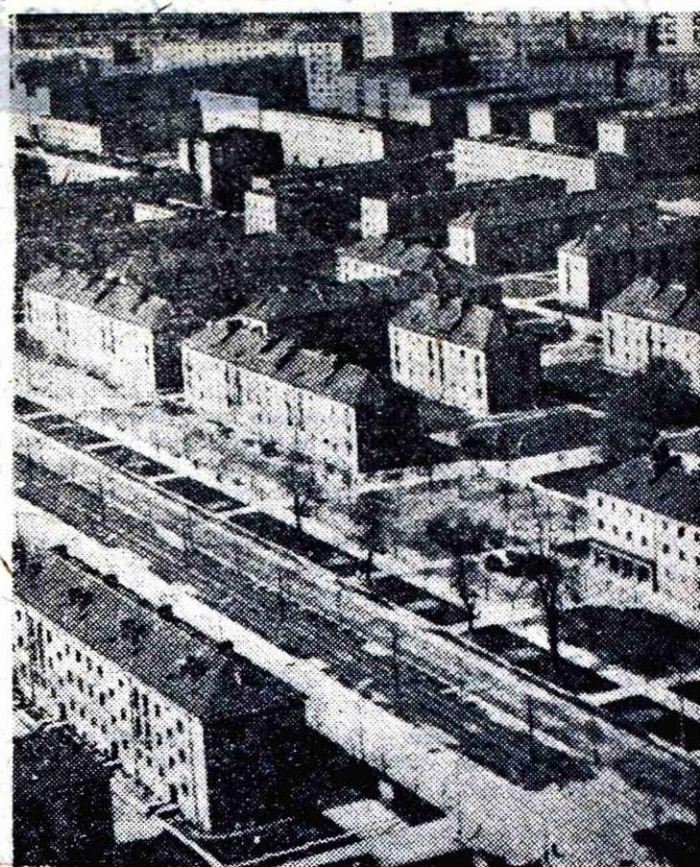
železarni Lenina imajo tudi napravo za kontinuirno pocinkanje trakov in napravo za pokositrenje v ploščah.

PROFILNE VALJARNE

V železarni Koščuško obnavljajo progo za proizvodnjo železniških tračnic.

Srednjo progo imajo v železarni Batory, Ø 650, ki je ravno rekonstruirana ter pozizkusno obratuje.

Prav tako je v železarni Warszawa v rekonstrukciji proga 600. Železarna War-

Naselje v novem mestu železarne »Lenin« blizu Krakova

szawa ima tudi fino progo za profile in žico ter ploščato železo.

CEVARNE

V železarni Batory izdelujejo brezšivne cevi na modernizirani napravi. V železarni Bieruta imajo pilger 100 do 200 mm premera, v železarni Jednošč pa progo za proizvodnjo cevi do 100 mm premera z letno zmogljivostjo 45.000 ton. Pravkar jo obnavljajo, da bi povečali zmogljivost. V železarni Bučka (Jasnowitz) imajo novo moderno progo in postopek ter predvidevajo rekonstrukcijo za povečanje proizvodnje do 65.000 ton letno. Gradijo pa cevarno Čvercent za cevi od 18 do 114 mm premera in z zmogljivostjo 90.000 ton letno, ki je v celoti projektirana in zgrajena v Poljski. Tudi v železarni Jednošč predvidevajo nadaljnjo izgradnjo cevarne za proizvodnjo 50.000 ton letno.

V železarni Lenina imajo cevarno za varjene cevi z letno zmogljivostjo 100.000 t cevi, premera od 20 mm do 100 mm, vodovodne in pocin-kane. V gradnji pa je cevar-

na za večje premere z zmogljivostjo 80.000 ton letno.

Za svoje potrebe imajo dve podjetji za strojogradnjo: železarni Sigmond in Zabrze.

Za projektiranje za potrebe črne metalurgije imajo svoje biroje: BIPROHUT, BIPROSTAL in KOKSPROJEKT.

Exportno podjetje je CEN-TROZAP s sedežem v Katowicah, ki je centralno uvozno in izvozno podjetje za potrebe vse črne metalurgije.

Generalna direkcija združenja metalurgije za železo in jeklo (Zjednočenje hutnictwa železa i stali) v Katowicah koordinira delo podjetij, razvoj, izgradnjo ter logično planira proizvodnjo.

Poljska železarska industrija se v zadnjih letih ne razvija pozitivno samo po zmogljivosti. Tudi njihov tehnološki napredek zasluži vso pozornost in priznanje. V tem pa ima zelo veliko vlogo tudi njihov metalurški institut, ki z večjim delom svojih zmogljivosti operativno sodeluje pri reševanju problemov v tekoči proizvodnji in pri nalogah za tehnološki napredek.

R A Z P I S

ZA SPREJEM GOJENCEV V GLASBENO ŠOLO JESENICE v šolskem letu 1964/65

Glasbena šola na Jesenicah bo sprejemala stare in nove gojence v oddelke za klavir, godala (violina, viola, čelo, kontrabas), solo petje, pihala, trobila, harmoniko in kitaro.

Vpisovanje starih in novih gojencev bo od 14. do vključno 18. septembra 1964 od 9. do 12. in od 16. do 18. ure v pisarni glasbene šole, novi pa morajo predložiti zadnje šolsko spričevalo matične šole (osnovne, strokovne, gimnazije). Pri vpisu mlajših gojencev morajo biti navzoči tudi starši.

Ravnateljstvo

Ko se vrača življenje

»To se prijetno sliši, vendar, za dne bo Pardubsky pod križem. In ker je tako, me lahko reši samo takšna svoboda, ki bo prehitela zvonjenje poldneva v gorjanskem zvoniku. Če je do takrat še ne bo, se mi pri priči poberita, da zabrišem vajine stopinje. Mislim, da je tako edino prav, če se mi od včeraj ni zbledlo. Navsezadnje pa imam pravico biti tudi radoveden. Zakaj naj se me loti pljučnica?«

»Ne skrb! Čisto pri pravi si in najbrž ti to noč ni od nikoder nič kanilo. Dovolj si premeten, da znaš pičiti modrasa. In če se ti zdi, da se je nam tam zgoraj kaj pomešalo, vedi, da sta si abota in stiska na prvi pogled včasih hudo podobni! Štirinajst dni boš ležal in imel boš dovolj časa razmisliti in dognati, da naju je prignala stiska in ne abota. Doktor Job te bo zdravil. Vsak drugi dan bo prihajal sem. Boš zdržal v postelji, starina? Če bo še kdaj potrebno, bosta sinova zabrisala naše stopinje.«

Polde je ves čas molčal. Gledal je dol, na cesto in zdelo se mu je, da se bolj in bolj temni. Podrobarju je bilo zdaj vsega dovolj.

»Zakaj, hudiča?« je rekel. »Zakaj naj ležim? Bom komu pomagal, če se štirinajst dni valjam po postelji?«

»Boš. Pangerčevemu s Prisoj in Preželjnovemu s Trebeža, če že moraš vedeti,« je udaril Polde. »Do včeraj smo svoje upanje, ki nas je sprva bodrilo, da so morda vsi štirje z vrha še živi, spremenili v toliko, da sta dva zanesljivo mrtva. Pangerčev in Preželjnov sta še malo živa in zdravnik mora priti kar se da hitro do njiju. Že kaj razumeš.«

»Da sta živa...?« je zazijal kmet.

»Na pol,« je rekel Martin.

»Ko ju prinesemo k tebi, jima bo Job uskresal zdravje pod kožo in v žile,« je rekel Polde tako glasno, da je bilo slutiti, kakor da prihaja svoboda res že izza križa.

»Prav,« je odvrnil Podrobar. »Job bo zdravil zdravega, da bo pomagal bolnim. To zdaj razumem. V tej vojni mora vse potekati kot lažna laž, da dobi videz stvarnosti.

Bunkerja nimam, fanta, to me skrbi. V kamri ju ne kaže imeti. Za nekaj dni ju lahko stlačim pod jasli, kamor devam literaturo in municijo. Več kot tri dni pa tam ni moč zdržati. Če si že nagnit, boš notri zanesljivo zgnil.«

»Ne boš,« je oznanil Martin, kakor bi si natanko predstavljaj, kako izgleda štiriindvajset ur v zatohlem prostoru z dvema kubikoma teme pod kravjimi jaslami. »Če bo sila, kadar boš imel v hiši orožnike ali našopane, ju boš stlačil pod jasli, jasno. Sicer bosta lahko na senu, se ti ne zdi? Job bo prihajal vsak drugi dan. V štirinajstih dneh bosta okrevala. Ta čas bodo tvoji nosili z Bleda zdravila in obveze na recepte, ki jih bo pisal Job za tvojo pljučnico. Ta čas boš ti v postelji, žandarji bodo pili žganje in tvoji bodo na moč prijazni z vsakim, ki ga bo zaneslo v Podrob. Zato, da bosta onadva lahko na senu.« Martin je umolknil.

Zdaj smo se srečali z našo pametjo,« je zamodroval Podrobar. »Zato, ker bom zdrav, bom hlinil bolezen. Onadva bosta bolna, pa vendarle toliko zdrava, da se bosta lahko vsak hip selila s senu pod jasli. Job bo prihajal k meni, zdravemu, da bo lahko zdravil njiju. Zdi se mi, da začenjam razumeti. Le tega si še ne znam domisliti, zakaj ni več potrebno zagrebat vaših sledi.«

Čez štirinajst dni, ko ju odnesemo s Podroba, kaj odnesemo, kurirja pošljemo ponju, takrat se bomo pomenili tudi to. Čutiš, kako maje jug, kar to noč ni moč omajati? Se morda bojiš? Zaradi žandarjev, ki ti kar naprej prihajajo v hišo? Zaradi Pardubskega?«

Podrobar je posegel po robu preperelih vrat in ga potegnil k sebi. V vežo je prisijalo nekaj medle svetlobe.

»Kmet s tehle robov se ne boji,« je rekel. »Zato, da ju boste prinesli k meni, se niste odločili kar tako. Ne sprašujem, kaj vas je nagnilo k vaši odločitvi. Vendar: kolikor vi, toliko tudi jaz. Vem, kaj pomeni, da mi zaupate. Zato bom ubogal. Ležal bom in če bo treba, bom nabasal vsakršno bolezen, kakršna se bo izmotovila iz vaše pameti. Na senu ni varno, pod jasli ni moč dolgo zdržati. Povejta, kako naj ravnam!«

Polde je stopil med vrata in zakril del tiste medle svetlobe, ki jo je pošiljalo vzhodno nebo. Podrobarja je prijel za rever njegovega površnika in mu zagodel:

»Za takšna razmišljanja imaš skoraj štiriindvajset ur časa. Prinesli ju bomo okrog treh, če se nam kaj zatakne, okrog štirih. Imej odprto, da ne bo treba po nepotrebnem rogoviliti!«

Kaj je s profili in čistočo ob naših tirih?

Naša železarna je v rekonstrukciji in vse nas zelo zanima, kakšen bo njen končni izgled. Gradimo nove objekte, popravljamo ali podiramo stare, moderniziramo obrate, da da bi pri manjšem številu delavcev dosegli čim večjo in čim boljše proizvodnjo. Ker nam delavcev vedno primanjkuje, posebno težakov, želijo imeti obrati čim več transportnih sredstev kot so žerjavi, viličarji itd., ki naj na najtežjih delih zamenjajo delavce in olajšajo transport. V obratih tudi pazijo na čistočo, da se delavci lahko gibljejo in je varnost večja; seveda to ne velja za vse obrate. Toda pogledjmo, kakšne so razmere zunaj obratov, kjer je toliko dovornih in odvoznih tirov.

V naši železarni so skoraj vsi železniški tiri razkladalni in nakladalni. Zato bi morali tudi zunaj obratov skrbeti za čistočo na tirih in ob njih, da bo varno tudi delo premikačev. Zavedati se moramo, da so premikači pri opravljanju svoje odgovorne službe stalno v veliki nevarnosti, ko vozove spenjajo in odpenjajo. Poleti in v suhem vremenu jim to še uspeva brez posebnih težav. Toda pozimi, v dežju, snegu, burji in mrazu so skoraj ves dan premočeni, ker še nimamo takih zaščitnih sredstev, ki ne bi prepustili vodo. Če k temu prištejemo še vso navlako ob tirih, kjer je toliko žice, zabojev in drugega materiala, zloženega preblizu tirov in še slabo razsvetljavo, potem je jasno, da so naši premikači v stalni nevarnosti, da pri delu postanejo invalidi, ali pa se celo smrtno ponesrečijo.

Naj opišem le industrijski tir med cevarno in zavijalnico žebjarne. Na tej progi imamo štiri svetlobne signale, s katerimi so zavarovani obrati: dvakrat cevarna, žebljarna in zavijalnica. Na vse te štiri signale morajo stalno paziti strojevodje in premikači. Že takoj na začetku te proge je preblizu tira zloženo trakasto železo, polno pa je tudi žice, s katero je bilo povezano. Od tod naprej lahko spremlja premikač vozove le po desni strani tira, ker na levi

je začela žebljarna graditi na levi strani tira betonske stebre, da bi lahko viličarji razkladali žico in nakladali izdelke. S tem je našim premikačem zaprta še ta, že itak ozka steza. Upravičeno se sprašujemo, če so graditelji sploh mislili na to, kako naj se v prihodnje premikajo ljudje — premikači, ki bodo spenjali polne vagone in kako bodo prišli nazaj do stroja, preden bo vlak odpeljal.

Nekdaj je bilo obratovodstvo prometa vedno obveščeno o vsaki gradnji ob progi, še preden so z deli začeli. Sedaj smo to navado opustili, zato je nujno, da si ta kraj ogledajo odgovorni ljudje, še preden pride do prve nesreče.

Nisem imel namena kogarkoli kritizirati, ampak pravočasno opozoriti vse na to, kako važni so profili in čistoča ob tirih za delovno varnost premikačev.

M. K.

Na osnovi potreb obratov po žerjavovodjih objavljamo

razpis

za vpis kandidatov v žerjavovodski tečaj

POGOJI ZA SPREJEM V TEČAJ SO:

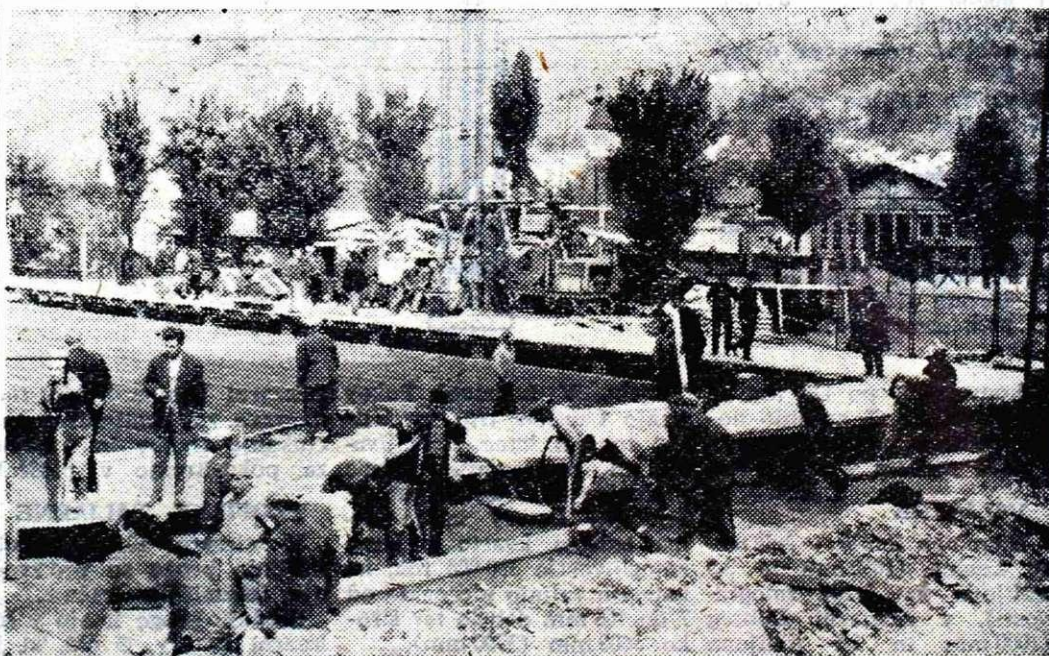
- zaključena osnovna šola,
- da kandidati delajo najmanj eno leto v železarni,
- da so stari nad 18 let,
- da so zdravstveno sposobni za delo na žerjavih.

Prijave z navedbo rojstnih podatkov, šolske izobrazbe in dosedanjih zaposlitev morajo kandidati predložiti do sobote, 12. septembra 1964 kadrovske-mu sektorju Železarne Jesenice.

O P O Z O R I L O !

V tečaj bomo sprejeli tudi 15 do 20 žensk za delo na lažjih žerjavih. Prednost imajo sodelavke, ki so že delale na žerjavih.

Kadrovski sektor

V torek in sredo so na drsališču zabetonirali betonsko ploščo iz prednapetega betona. Delo, ki je teklo neprekinjeno, tudi ponoči torej, so opravili delavci podjetja »Sava«. Vgradili so okrog 300 ton specialnega betona

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

5. in 6. septembra franc.-italijanski CS barvni film TRIJE MUSKETIRJI, I. del — ob 17. in 19. uri

7. septembra ameriški barvni CS film TRAPEZ — ob 17. in 19. uri

8. in 9. septembra ameriški barvni CS film DAJ, DA SE LJUBIMO — ob 17. in 19. uri

10. in 11. septembra francoski film ROBERTO LA ROCCA — ob 17. in 19. uri

12. septembra franc.-italijanski barvni film TRIJE MUSKETIRJI — ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

5. in 6. septembra ameriški barvni CS film DAJ, DA SE LJUBIMO — ob 18. in 20. uri

7. in 8. septembra francosko-italijanski barvni CS film TRIJE MUSKETIRJI, I. del — ob 18. in 20. uri

10. in 11. septembra sovjetski barvni film SPRETNOST — ob 18. in 20. uri

12. septembra sovjetski film OPTIMISTIČNA TRAGEDIJA — ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

5. septembra jugoslovanski film OTOKI

6. septembra švedski film ŽENE ČAKAJO

9. septembra francosko-italijanski barvni CS film TRIJE MUSKETIRJI — I. del

12. septembra sovj. barvni film SPRETNOST

Kino DOVJE

5. septembra švedski film ŽENE ČAKAJO

6. septembra jugoslovanski film OTOKI

10. septembra francosko-italijanski barvni CS film TRIJE MUSKETIRJI — I. del

12. septembra amer. barvni CS film DAJ, DA SE LJUBIMO

Kino KOROŠKA BELA

5. septembra sovj. barvni film SPRETNOST

6. septembra amer. barvni CS film PRAZNIK V TEXASU

7. septembra amer. barvni CS film DAJ, DA SE LJUBIMO

12. septembra franc. film ROBERTO LA ROCCA

Kino KRANJSKA GORA

5. septembra amer. barvni CS film PRAZNIK V TEXASU

6. septembra sovj. barvni film SPRETNOST

10. septembra amer. barvni CS film DAJ, DA SE LJUBIMO

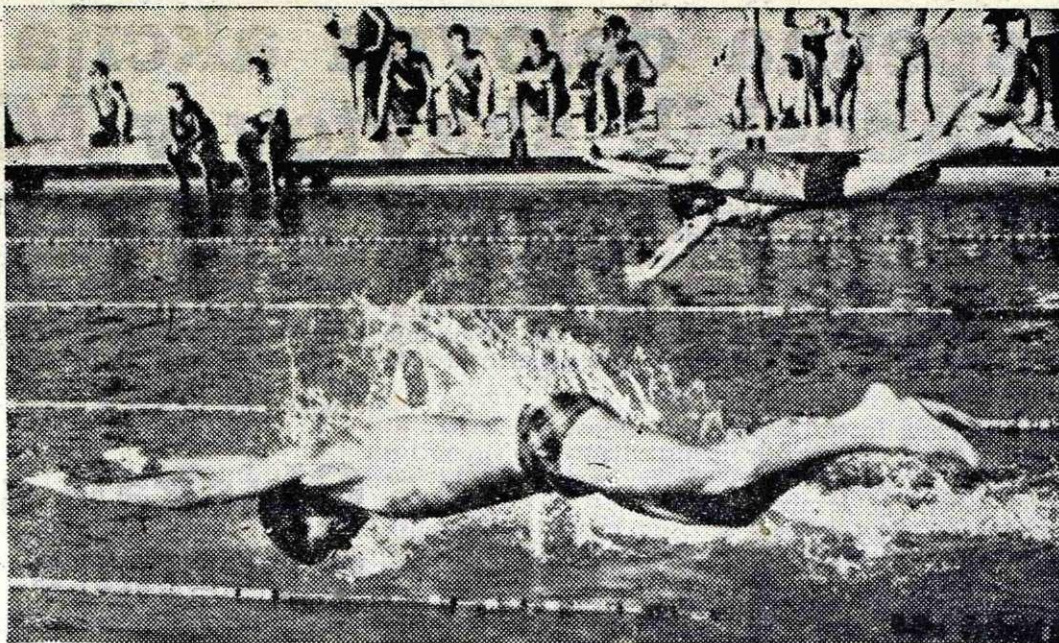
11. in 12. septembra franc.-italijanski barvni CS film TRIJE MUSKETIRJI — I. del

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 4. septembra od 12. ure do 11. septembra do 12. ure

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Miran Kenda Jesenice, Staneta Bokala 11 — Telefon 82-456

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Stanka Rosenstein, Jesenice, Cesta bratov Stražišarjev 34 — Tel. 82-245 int. 733

Z medobratnega tekmovanja v plavanju. Start štafete 4 × 50 m prosto

Slaba udeležba

V plavalnem bazenu v Ukovi je bilo 26. in 27. avgusta medobratno tekmovanje v plavanju. Tekmovalna komisija za športno rekreacijo pri Izvršnem odboru sindikalne organizacije Železarne Jesenice je poverila organizacijo plavalnemu klubu Jesenice. Tekmovanje je obsegalo prvi dan disciplini 50 m prosto in 50 m prsno za moške in drugi dan 50 m prsno in 50 m prosto za ženske ter štafete 4 × 50 metrov za moške in 3 × 50 m za ženske. Ekipo za moške so sestavljali 4 tekmovalci.

Organizator je imel izredno srečo glede vremena. Žal, pa se ni na startu pojavilo zadostno število tekmovalcev. Tekmovanja za ženske sploh ni bilo, ker ni bilo nobene tekmovalke. Pri moških pa so bili na startu tekmovalci le iz šestih obratov, medtem ko so imeli štafeto le trije obrati. Kje so vzroki za tako slabo udeležbo — morda dopusti, nezainteresiranost za tekmovanje? Morda bi bilo dobro ločiti tekmovalce po starosti? Vsekakor je krivda na referentih za šport, ki niso uspeli prirediti več ljudi na kopališče.

Tehnični rezultati:

50 metrov prsno

1. Potočnik Janko — elektrodelavnica	40.8 sek.
2. Vauh Janez — elektrodelavnica	43.4 sek.
3. Černe Božo — vzdrževanje Javornik	43.8 sek.

50 metrov prosto:

1. Ravhekar Tomaž — el. delavnica	33.0 sek.
2. Kavčič Edi — elektrodelavnica	35.0 sek.
3. Čuk Alojz — konstruk. delavnica	35.8 sek.

Vrstni red štafet:

1. elektrodelavnica I (Pintar, Tratnik, Potočnik, Kavčič)	2.31.0
2. energetska gospodarstvo (Cebulj, Obreza, Tavčar, Pernel)	2.50.2
3. projektivni biro (Mandeljc, inž. Mulej, Nečimer, Zupančič)	3.08.0

Skupaj je nastopilo 5 štafet od tega so bile 3 štafete iz elektrodelavnice, kar je zelo pohvalno.

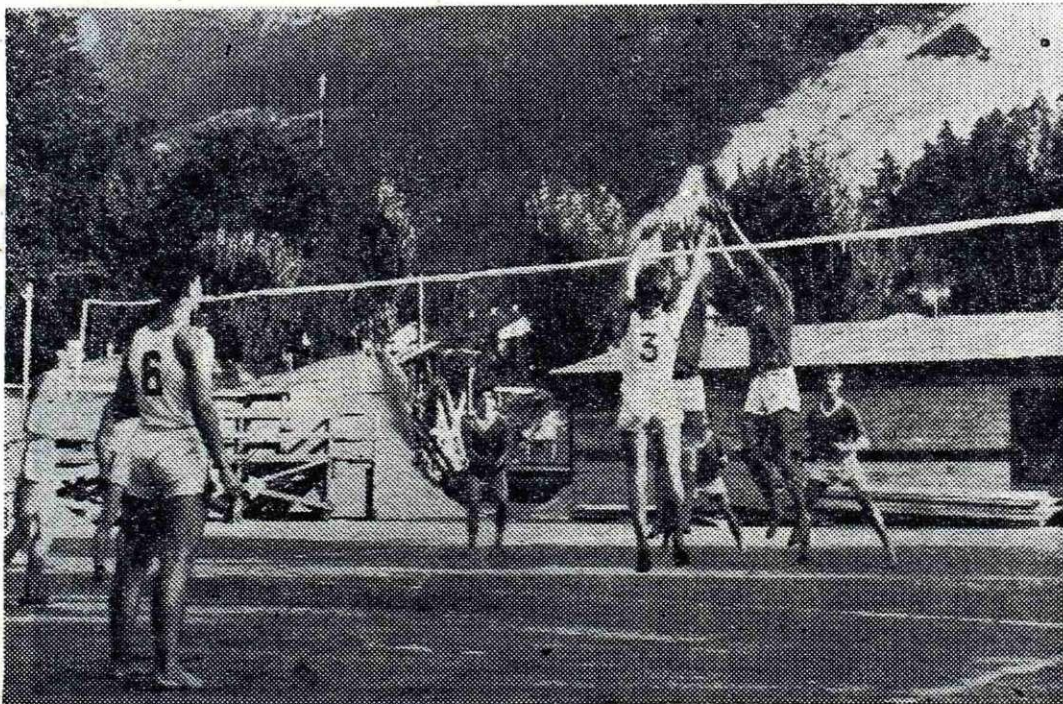
Vrstni red po obratih (računano po plavalnih tablicah)

	točk
1. elektrodelavnica	765
2. OTK	343
3. ener. gospodarstvo	297
4. projektivni biro	244
5. konstruk. delavnica	241
6. Javornik III.	186

Iz osvojenih točk je vidna velika prednost elektrodelavnice, kar je znak, da je edina ekipa ki je tekmovalje vzela resno. —nc.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Fotokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

Odbojkarji v borbi za žogo na mreži

Prvo mesto za mladince iz naše železarne

V soboto, 29. 8. 1964 so se na Jesenicah pomerili v tradicionalnem mladinskem peterboju mladinci Železarne Ravne, Štor, »Litostroja«, »Iskre« in naše železarne. Tekmovali so v odbojki, namiznem tenisu, šahu in streljanju.

Točno ob 10. uri so se vse ekipe zbrale na igrišču Podmežakljo, nakar so se po kratkem pozdravnem govoru že pričele prve borbe za točke. Že sam začetek je pokazal, da bodo prav v odbojki potekale najbolj zagrizenе borbe, kajti prav tu je bilo možno osvojiti največ točk.

Po prvi zmagi nad odbojkarji iz Raven smo bili že malo optimistično razpoloženi, kajti prav ekipe iz Raven so vsako leto najbolj pripravljene.

Tudi v namiznem tenisu in streljanju se do zadnjega strela, odnosno udarca ni

vedelo kdo bo zmagovalac. V šahu pa se naši mladi predstavniki niso mogli upirati res odličnim šahistom iz Raven in Kranja.

Dobra organizacija, ki je bila zaupana našim znanim športnim delavcem, je omogočila, da smo tekmovalje v streljanju in šahu že do kosila zaključili, ostali dve panogi pa do večera. Tako smo pri večerji že lahko objavili rezultate in podelili nagrade.

Naši mladinci so tokrat premočno zmagali, saj smo osvojili tri prva in eno tretje mesto, kar nam je v skupnem (Nadaljevanje na 12. str.)

Uspešna delovna akcija francoskih skavtov v Mojstrani

V Mlačah nad Mojstrano, kjer je zelo primeren prostor za taborjenje, je taborila od 4. do 28. avgusta skupina 39 francoskih skavtov. Vodje tabora kot mladi skavti, dijaki in dijakinje gimnazije iz Strasbourga, so postali med prebivalci Mojstrane kmalu zelo priljubljeni. Ko pa so domačini zvedeli, da so se odločili francoski skavti za gradnjo mostu preko Bistrice pod Mlačami, so se prijateljski stiki še poglobili.

Ob dograditvi mostu smo obiskali tabor francoskih skavtov in v razgovoru z vodjem tabora g. Jeanjem Claudom Stuffelom zvedeli: »Sporazumno s krajevnim odborom smo se takoj po prihodu odločili za postavitev mostu preko Bistrice. Na nosilce nekdanjega mostu smo položili trame in nanje postavili most v vrednosti

dveh milijonov dinarjev, ki predstavlja za Mojstrano toliko večjo pridobitev, ker so dali za les in žaganje lesa le okoli 150.000 dinarjev. Na most, ki je dolg 33 m in širok 1 m, smo skavti posebno ponesli.«

Podobne akcije izvajajo francoski skavti v vsakem kraju, kjer taborijo. Razumljivo, da so poleg omenjene delovne akcije izvedli tudi več izletov. Z lastnim avtobusom so bili na Reki, v Postojni, v Ljubljani in na Bledu. Po skupinah so organizirali tudi poučne izlete v 35 km oddaljeno okolico in se navdušeni vračali nad lepoto naših krajev in nad gostoljubnostjo naših ljudi.

Skupina, ki je taborila v Mlačah, je ena šestih francoskih tabornih organizacij in edina, ki je mešana in ki ne pripada nobeni stranki ali verski skupnosti kot ostalih pet. Zanimiv je tudi sestav tabora, ki je razdeljen na več skupin, ki med seboj tekmujejo v učenju skavtskih veščin, pa tudi ureditvi in kuhinji. Vsaka skupina dobi enako hrano, kuha pa si na lastnem ognjišču sama. Taborjenja v Jugoslaviji, kjer so bili vsi prvič, kjer so prvič videli morje in čudovito Postojnsko jamo, so se veselili že skozi vse leto. Veselili so se tudi srečanja z našimi taborniki, s katerimi so bili nekaj časa skupaj v Mlačah. Niso pa mogli razumeti, zakaj naši taborniki na taborjenju ne izvedejo nobene koristne delovne akcije.

Pred odhodom so povabili v tabor predstavnike družbenih organizacij in prebivalce Mojstrane in jim priredili prijeten večer ob tabornem ognju. V zahvalo za izvedeno delovno akcijo pa jim je priredila tudi krajevna skupnost Mojstrana v hotelu Triglav prijetno slovo, na katerem so jih še povabili v Jugoslavijo in jim v znak priznanja izročili oljnat sliko očaka Triglava. Vrnili so se v svojo domovino polni najlepših vtisov na Jugoslavijo, ki jo bodo še obiskali.

Obiskali so jih s pesmijo

Poleg komornega zbora šili s slovenskimi pesmimi. Slobode Jesenice obstoja na Jesenicah tudi moški pevski zbor, ki ga sestavljajo v glavnem upokojnici in poje v glavnem le pri pogrebih. Pevci, ki jih vodi Jaka Veber, pa pojejo tudi partizanske, umetne in narodne pesmi. Odločili so se, da organizirajo izlet v Fažano pri Puli. Na izletu v dneh 14. in 15. avgusta so priredili koncert v vojaškem počitniškem domu »13. maj« v Fažani in v Petrovskem gozdu, kjer so obiskali jeseniške tabornike. — Povsod so poslušalce navdu-

šili s slovenskimi pesmimi. Pevci, pretežno nekdanji jeseniški železarji, so financirali izlet sami. Bilo bi pa prav, da bi se vključili v društvo upokojencev, kakor je to na Javorniku, nastopali kot organiziran zbor in z rednimi pevskimi vajami izpopolnjevali spored pesmi. Menimo, da bi na Jesenicah lahko obstojal v okviru Društva upokojencev številnejši in še kvalitetnejši moški pevski zbor, ker je prav na Jesenicah dosti pevcev - upokojencev, ki bi jim lepa slovenska pesem krajšala čas.

»Zelo všeč nama je pri vas. Zakaj tudi vaši taborniki na taborjenju ne izvedejo nobene koristne delovne akcije?«

Jesenice : Slovan 51:85 (20:53)

V prijateljskem srečanju moških košarkarskih ekip je zvezni ligaš Slovan v nedeljo zvečer premagal domače moštvo Jesenic.

SLOVAN: Sok 19, Strehovec 4, Peterka 13, Stražar 10, Zidanek 13, Slana 2, Zevnik 30. JESENICE: Sodja 12, Lipicer, Jeraj 12, Svetlin 10, Katnik 6, Vauhnik 2, Čampa 9, Dragojevič.

Domačini so v prvem polčasu zaigrali zelo slabo in se niso znali uspešno zoperstaviti bolj rutiniranim igralcem Slovana. Veliko boljša je bila igra v drugem polčasu, kateri so gostje odločili v svojo korist samo z 1 točko razlike. Tekmo sta dobro vodila Sok iz Ljubljane in Svetlin z Javornika.

I. republiška košarkarska liga za žene: MARIBOR : JESENICE 26:30 (11:14)

Ponovna zmaga

V nedeljo so jeseniški nogometaši v okviru lige treh zamejskih občin gostovali v Trbižu (Italija) in proti moštvi Bele peči (Weissenfels) zmagali s 6:2 (4:2).

Potek tekme je motilo izredno slabo vreme, saj je bilo močno deževalo in je bilo igrišče popolnoma razmočeno. Na takem terenu so se najprej znašli domačini, povedli in vodili tudi z 2:1. Jeseniški nogometaši so kmalu spremenili taktiko, zaigrali na dolge pasove in tako uspešno dosegli še pet golov. Poleg tega so igrali zelo borbeno, tako da je bilo to ena izmed boljših iger Jeseničanov. Gole

za goste so dosegli Medja in Hriba po 2 ter Samar in Koblar po 1.

Jeseničani so nastopili v naslednji postavi: Klinar, Brajc, Korantar, Pestotnik, Luznar, Medja, Koblar, Tišler, Samar, Hribar in Lavtežar.

Do konca tekmovanja sta na sporedu še dve koli, v vodstvu pa sta z istim številom točk Jesenice in Kelag (Vilach). Tako bo verjetno o končnem zmagovalcu odločala razlika v golih.

L.

Ob 20-letnici JBO ...

(Nadaljevanje s 6-7. strani) prispele v naslednjih dneh v Ziljsko dolino, kjer so dočkale težko pričakovani dan 15. maj 1945 — svobodo svobodoljubnih narodov.

Spomine na vsa ta dogajanja, doživetja, težave, bridkosti in vesele dni bodo obujali borci v nedeljo, 6. septembra, ko se bodo sešli v Mlačah nad Mojstrano, da proslavijo obletnico ustanovitve svojega odreda. Da pa ne bi zbledel spomin na ta dan, bo ob tej priliki preimenovan jeseniški mladinski odred predvojaške vzgoje v »mladinski odred — jeseniško-bohinjskega odreda«, ki bo tudi sodeloval na tej proslavi in prejel ob tej priliki nov prapor.

Srečali se bodo stari in mladi borci ter se pogovarjali o prehojeni poti borbe, dosežanih uspehih in prihodnosti.

Na svidenje — na Mlačah! T. S.

Prvo mesto za mladince iz naše železarne

(Nadaljevanje z 11. strani) ni uvrstitvi prineslo prvo mesto in z njim prehodni pokal, ki ga letos osvajamo že tretjič, v trajno last.

Po zaključku so se nam predstavniki vseh ekip tovariško zahvalili za res dobro organizacijo in izrazili željo, da bi bil ta peterboj tudi prihodnja leta.

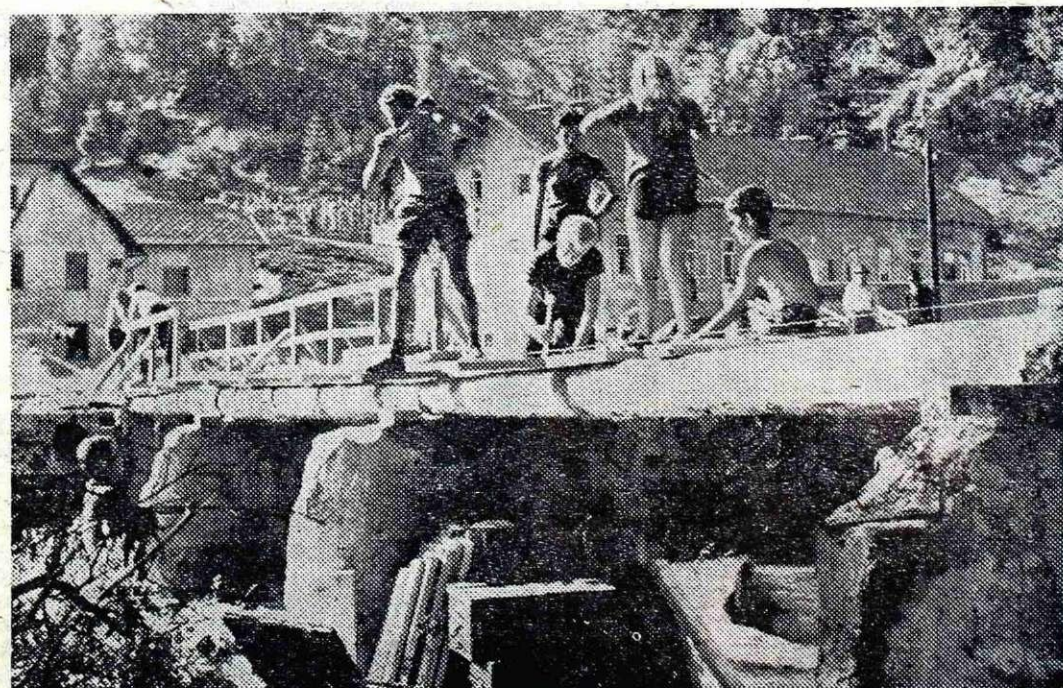
Rezultati:	odbojka	šah	namiz. tenis
Jesenice : Ravne	2:0	5:3	5:2
Iskra : Štore	2:1	4,5:3,5	5:1
Litostroj : Ravne	0:2	1,5:6,5	1:5
Jesenice : Štore	2:0	6,5:1,5	5:0
Jesenice : Litostroj	2:1	6:2	5:1
Ravne : Iskra	2:0	5,5:2,5	5:1
Litostroj : Štore	2:0	1:7	5:2
Jesenice : Iskra	2:0	4:4	5:2
Ravne : Štore	2:0	7,5:0,5	5:0
Litostroj : Iskra	2:0	1:7	1:5

Streljanje:

Končni vrstni red:

Jesenice 746 krogov, Iskra 744, Litostroj 743, Štore 724 Ravne 641 krogov.

Jesenice 20,5 točke, Ravne 16, Iskra 14, Litostroj 10,5 in Štore 6,6 točke. (Žitnik Marjan)

Francoski skavti so v Mojstrani, kjer so taborili, zgradili most dolg 33 metrov in širok en meter. Podobne akcije izvajajo v vsakem kraju, kjer taborijo